

GMINA LUTOWISKA

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI

NA LATA 2005 - 2012

Lutowiska 2004

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP

- 1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA
- 1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA
- 1.3. ANALIZA AKTUALNEGO STANU PRAWNEGO ODNOŚNIE GOSPODARKI ODPADAMI
- 1.4. GOSPODARKA ODPADAMI W ŚWIETLE POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA NA LATA 2003 – 2006 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2007-2010
- 1.5. POLITYKA, CELE I ZADANIA WG PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
- 1.6. CELE I ZADANIA NA POZIOMIE GMIN WG POWIATOWEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI POWIATU BIESZCZADZKIEGO
- 1.7. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY LUTOWISKA
- 1.8. DEMOGRAFIA

II. ANALIZA AKTUALNEGO STANU GOSPODARKI ODPADAMI

1. RODZAJ, ILOŚĆ I ŹRÓDŁA POWSTAWANIA WSZYSTKICH ODPADÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH
 - 1.1. ODPADY KOMUNALNE
 - 1.2. KOMUNALNE OSADY ŚCIEKOWE
 - 1.3. ODPADY POWSTAJĄCE W SEKTORZE GOSPODARCZYM
 - 1.4. ODPADY NIEBEZPIECZNE
2. RODZAJ I ILOŚĆ ODPADÓW PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA
 - 2.1. ODPADY KOMUNALNE
 - 2.2. ODPADY Z SEKTORA GOSPODARCZEGO
3. ISTNIEJĄCE SYSTEMY ZBIERANIA WSZYSTKICH ODPADÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH
 - 3.1. ISTNIEJĄCE SYSTEMY ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY

4. RODZAJ, ROZMIESZCZENIE ORAZ MOC PRZEROBOWA INSTALACJI DO ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH

5. WYKAZ PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU, ODZYSKU ORAZ UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH

III. PROGNOZA ZMIAN

1. PROGNOZA ZMIAN DEMOGRAFICZNYCH NA TERENIE GMINY

2. PROGNOZA ZMIAN ILOŚCI ODPADÓW

2.1. ODPADY KOMUNALNE

2.2. SEKTOR GOSPODARCZY

2.3 ODPADY NIEBEZPIECZNE

IV. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI

1. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW

1.1. DZIAŁANIA UJĘTE W USTAWIE O ODPADACH

1.2. DZIAŁANIA UJĘTE W KPGO

1.3. DZIAŁANIA ZAPISANE W PLANIE WOJEWÓDZKIM

1.4. DZIAŁANIA KSZTAŁTUJĄCE POSTAWY KONSUMENTÓW

2. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO OGRANICZENIA ILOŚCI ODPADÓW I ICH NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

2.1. DZIAŁANIA KRÓTKOOKRESOWE 2005—2008

2.2. DZIAŁANIA DŁUGOOKRESOWE 2009—2015

3. DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI W ZAKRESIE ZBIÓRKI, TRANSPORTU ORAZ ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA, W SZCZEGÓLNOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH

3.1. ZBIÓRKA I TRANSPORT ODPADÓW KOMUNALNYCH

3.2. ZBIÓRKA SELEKTYWNA ODPADÓW KOMUNALNYCH

3.3. ZBIERANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH BIODEGRADOWALNYCH

- 3.4. ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH WIELKOGABARYTOWYCH
- 3.5. ZBIÓRKA I TRANSPORT ODPADÓW KOMUNALNYCH BUDOWLANYCH
- 3.6. ZBIÓRKA I TRANSPORT ODPADÓW KOMUNALNYCH NIEBEZPIECZNYCH
- 3.7. ZBIÓRKA I TRANSPORT ODPADÓW TEKSTYLNÝCH
- 3.8. STRATEGIE I INSTRUMENTY SŁUŻĄCE PROMOWANIU ZBIÓRKI SELEKTYWNEJ
4. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO REDUKCJI ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI, KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA ODPADÓW
 - 4.1. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO REDUKCJI ILOŚCI ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI
 - 4.2. METODY ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI INNE NIŻ SKŁADOWANIE
5. SPOSÓB REALIZACJI PLANU ZAMYKANIA INSTALACJI, W SZCZEGÓLNOŚCI SKŁADOWISK ODPADÓW, NIE SPEŁNIAJĄCYCH WYMAGAŃ OCHRONY ŚRODOWISKA, ORAZ HARMONOGRAM REALIZACJI TYCH DZIAŁAŃ I INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJĘ.

V. ZAŁOŻONE CELE I PRZYJĘTY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

1. ZAŁOŻONE CELE

1.1. SEKTOR KOMUNALNY

1.2. SEKTOR GOSPODARCZY

1.3 ODPADY NIEBEZPIECZNE

2. PRZYJĘTY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY LUTOWISKA

2.1. PRZYJĘTE ZAŁOŻENIA

2.2. ZBIÓRKA, TRANSPORT I UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH

2.2.1. MOŻLIWE DOSTĘPNE SYSTEMY ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH

2.2.2. PREFEROWANY SYSTEM GROMADZENIA I ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY LUTOWISKA

2.2.3. ZBIÓRKA SELEKTYWNA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI

2.2.4. ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH WIELKOGABARYTOWYCH

2.2.5. ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH BUDOWLANYCH

2.2.6. ZBIÓRKA ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH I POUŻYTKOWYCH

2.2.7. ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH NIEBEZPIECZNYCH

2.2.8. ZBIÓRKA ODPADÓW TEKSTYLNICH

2.2.9. TRANSPORT ODPADÓW KOMUNALNYCH

3. PLAN DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KOMUNALNYCH OSADÓW ŚCIEKOWYCH

4. PLAN DZIAŁAŃ W SEKTORZE GOSPODARCZYM

4.1. ODPADY Z ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

4.2. ODPADY NIEBEZPIECZNE Z ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

5. PLAN DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH

5.1. ODPADY Z JEDNOSTEK SŁUŻBY ZDROWIA I PLACÓWEK
WETERYNARYJNYCH

5.2. WYEKSPLOATOWANE POJAZDY

5.3. ODPADY ELEKTRONICZNE

5.4. BATERIE I AKUMULATORY

5.5. AZBEST

5.6. PCB

5.7. ODPADY ROPOPOCHODNE

VI. ZADANIA STRATEGICZNE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI DO 2012 R.

1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

2. ZADANIA STRATEGICZNE DO ROKU 2012

3. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ

4. SZACUNKOWE KOSZTY PLANOWANEGO SYSTEMU GOSPODARKI
ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY

4.1. KOSZTY EKSPLOATACYJNE PLANOWANEGO SYSTEMU

4.2. KOSZTY INWESTYCYJNE - ZASADY FINANSOWANIA

4.3. KOSZTY EKSPLOATACYJNE – ZASADY FINANSOWANIA

VII. WNIOSKI Z ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

VIII. SPOSÓB MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU

1. MONITORING ŚRODOWISKA

2. MONITORING GMINNEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI I GOSPODARKI ODPADAMI

2.1. MONITORING OSIĄGANIA CELÓW EKOLOGICZNYCH

2.2. MONITORING REALIZACJI CELÓW I ZADAŃ

2.3. MONITORING POSTAW REALIZATORÓW

2.4. MONITORING, KONTROLA, EGZEKOWANIE - GOSPODARKI ODPADAMI

2.5. MONITORING SPOŁECZNY

3. WDRAŻANIE GMINNEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI

3.1. PROCEDURA WDRAŻANIA

3.2. OCENA I PROCEDURY OCENIANIA

3.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Opracowanie niniejszego gminnego planu gospodarki odpadami wynika z art. 14 i 15 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz.U. z 2001r. Nr 62, poz. 628) - nakładającego na gminę obowiązek opracowania w/w planu.

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest stworzenie kompleksowego GMINNEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI dla gminy Lutowiska na podstawie obowiązującego ustawodawstwa.

Zakres szczegółowy opracowania wynika bezpośrednio z warunków określonych w ROZPORZĄDZENIU MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 kwietnia 2003 r (Dz.U. Nr 66 Poz. 620) w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami.

1.3. ANALIZA AKTUALNEGO STANU PRAWNEGO ODNOŚNIE GOSPODARKI ODPADAMI

Obowiązujące prawo wprowadza zasady, które powinny być przestrzegane w gospodarce odpadami, poniżej przedstawiono podstawowe akty prawne będące pomocne przy wykonaniu niniejszego opracowania.

- Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zmianami),
- Ustawa Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. Nr 62, poz. 627),
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz.U. Nr 132, poz. 622 z późn. zm.),
- Uchwała Rady Ministrów nr 219 z 29 października 2002 r. w sprawie krajowego planu gospodarki odpadami,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz.1206),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad usuwania, wykorzystywania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 145, poz. 942),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 maja 2002 r. w sprawie listy rodzajów odpadów, które posiadacz odpadów może przekazywać osobom fizycznym, niebędącym przedsiębiorcami, do wykorzystania na ich własne potrzeby(Dz. U. Nr 74, poz.686),

- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. Nr 63, poz. 639),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie wzoru sprawozdania o wielkościach wprowadzonych na rynek krajowy opakowań i produktów, osiągniętych wielkościach odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych oraz wpływach z opłat produktowych (Dz. U. Nr 2, poz.26),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2001 r. w sprawie stawek opłat produktowych (Dz. U. Nr 116, poz.1235),
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2003 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz. U. Nr 104, poz. 982),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów innych niż niebezpieczne oraz rodzajów instalacji i urządzeń, w których dopuszcza się ich termiczne przekształcanie (Dz. U. Nr 18, poz. 176),
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie rodzajów odpadów, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów, oraz kategorii małych i średnich przedsiębiorstw, które mogą prowadzić uproszczoną ewidencję odpadów (Dz. U. Nr 152, poz.1735),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 152, poz.1736),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 152, poz.1737),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, których zbieranie lub transport nie wymagają zezwolenia na prowadzenie działalności, oraz podstawowych wymagań dla zbierania i transportu tych odpadów (Dz. U. Nr 188, poz.1575),
- Obwieszczenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia z dnia 15 października 2002 r. w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2003. (Mon. Pol. Nr 49, poz. 715).

W ustawie — Prawo ochrony Środowiska (tytuł. I dział. II) wprowadzono następujące zasady ogólne:

- zasadę zintegrowanego podejścia do ochrony środowiska jako całości (ochrona jednego lub kilku elementów przyrodniczych powinna być realizowana z uwzględnieniem ochrony pozostałych elementów),
- zasadę zapobiegania (ten, kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu),
- zasadę przezorności (ten, kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze),
- zasadę „zanieczyszczający płaci” (ten, kto powoduje szkodę w środowisku, w szczególności przez jego zanieczyszczenie, ponosi koszty usunięcia skutków tego zanieczyszczenia oraz ten, kto może spowodować szkodę w środowisku, w

szczegółności przez jego zanieczyszczenie, ponosi koszty zapobiegania temu zanieczyszczeniu),

- zasadę dostępu obywateli do informacji o środowisku i jego ochronie na warunkach określonych w ustawie — Prawo ochrony środowiska,
- zasadę uwzględniania wymagań ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju przy opracowywaniu polityk, strategii, planów i programów,
- prawo obywateli do uczestniczenia w postępowaniu w sprawie wydania decyzji z zakresu ochrony środowiska lub przyjęcia projektu polityki, strategii, planu lub programu, w tym dotyczących gospodarki odpadami, w przypadkach określonych w ustawie — Prawo ochrony środowiska,
- zasadę, że decyzja wydana z naruszeniem przepisów dotyczących ochrony środowiska jest nieważna,
- zasadę, że podmioty korzystające ze środowiska oraz organy ochrony środowiska są zobowiązane do stosowania metodyk referencyjnych, jeżeli metodyki takie zostały określone na podstawie ustaw, przy czym jeżeli na podstawie ustaw wprowadzono obowiązek korzystania z metodyki referencyjnej, dopuszczalne jest stosowanie innej metodyki pod warunkiem udowodnienia pełnej równoważności uzyskiwanych wyników.

W **ustawie o odpadach** (rozdział 2) sformułowano następujące zasady:

- zasadę przestrzegania właściwej hierarchii postępowania z odpadami (najbardziej preferowanym działaniem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, następnie ograniczanie ilości i uciążliwości (szkodliwości) odpadów, odzysk (wykorzystanie odpadów), unieszkodliwianie odpadów, z wyłączeniem składowania, a najmniej preferowanym składowanie odpadów),
- zasadę bliskości (odpady powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi lub unieszkodliwiane w miejscu ich powstawania; jeżeli nie jest to możliwe, to uwzględniając najlepszą dostępną technikę lub technologię, powinny być przekazywane do najbliższych położonych miejsc, w których mogą zostać poddane odzyskowi lub unieszkodliwione),
- zasadę rozszerzonej odpowiedzialności producenta (producent jest nie tylko odpowiedzialny za powstające w procesie produkcyjnym odpady, ale również za odpady powstające w trakcie użytkowania, jak i po zużyciu wytworzonych przez niego produktów
- odpowiednie projektowanie produktów).

W prawodawstwie zostały sformułowane szczegółowe zasady postępowania z niektórymi rodzajami odpadów (rozdział 5 ustawy o odpadach, ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, „ustawa o opłacie produktowej”, ustawa o postępowaniu z substancjami zubożającymi warstwę ozonową, ustawa o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest), tj. z:

- PCB,
- olejami odpadowymi,
- odpadami z procesów wytwarzania dwutlenku tytanu oraz z przetwarzania tych odpadów,
- bateriami i akumulatorami,
- odpadami medycznymi i weterynaryjnymi,
- komunalnymi osadami ściekowymi,

- odpadami opakowaniowymi,
- urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową,
- azbestem,
- lampami wyładowczymi,
- oponami.

Szczegółowe wymagania zostały określone w odniesieniu do budowy i eksploatacji instalacji do termicznego przekształcania odpadów oraz składowania odpadów (rozdział 6 i 7 ustawy o odpadach — w powiązaniu z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym i ustawą — Prawo budowlane). W ustawie o odpadach zawarto wymaganie, aby stworzyć i utrzymać w kraju zintegrowaną i wystarczającą sieć instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, spełniających wymagania określone w przepisach o ochronie Środowiska. Zasady obowiązujące w zakresie międzynarodowego obrotu odpadami są określone w rozdziale 8 ustawy o odpadach — w szczególności w zakresie zezwoleń. W prawodawstwie określono system wymaganych decyzji administracyjnych w zakresie gospodarki odpadami. W zakresie wytwarzania odpadów (art. 17 ustawy o odpadach) wymagane jest posiadanie przez wytwórcę odpadów jednej z następujących decyzji administracyjnych:

- pozwolenia zintegrowanego,
- pozwolenia na wytwarzanie odpadów,
- decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi (zwanej dalej „decyzją zatwierdzającą program”) lub złożenie informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami (zwanej dalej „informacją”), przy czym pozwolenia (art. 180 ustawy — Prawo ochrony środowiska) są wydawane wyłącznie w związku z eksploatacją instalacji.

Zgodnie z art. 25 ustawy o odpadach wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów. Posiadacz odpadów może je przekazywać wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenia właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami, chyba że działalność taka nie wymaga uzyskania zezwolenia. Jeżeli posiadacz odpadów, w tym wytwórca odpadów, przekazuje odpady następnemu posiadaczowi odpadów, który ma zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarowania tymi odpadami, odpowiedzialność za działania objęte tym zezwoleniem przenosi się na tego następnego posiadacza odpadów.

Podstawowymi decyzjami w zakresie gospodarowania odpadami (poza odpadami komunalnymi) są:

- pozwolenie zintegrowane, jeśli odzysk lub unieszkodliwianie odpadów odbywają się w instalacji, na której prowadzenie jest wymagane to pozwolenie,
- zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
- zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów.

W ustawie o odpadach wprowadzono generalną zasadę, że wydawana jest jedna decyzja obejmująca wszystkie rodzaje działalności w zakresie gospodarki odpadami. W przypadku więc, gdy wytwórca odpadów prowadzi jednocześnie działalność w zakresie gospodarowania odpadami, jest on zwolniony z obowiązku uzyskiwania odrębnego zezwolenia na prowadzenie tej działalności, jeśli posiada pozwolenie na wytwarzanie odpadów lub decyzję

zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, z tym że we wniosku o wydanie tych decyzji, jak i w samych decyzjach muszą być uwzględnione wymagania stawiane zezwoleniom na prowadzenie działalności w zakresie gospodarowania odpadami (art. 31). Natomiast posiadacz odpadów, który łącznie prowadzi działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów oraz zbierania lub transportu odpadów, jest zwolniony z obowiązku uzyskania odrębnego zezwolenia na prowadzenia działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów. W tym przypadku jednak zarówno wniosek, jak i zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, musi uwzględniać wymagania stawiane zezwoleniu na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów (art. 32). Posiadacze odpadów, w przypadkach określonych w ustawie o odpadach, zostali zobowiązani do prowadzenia ewidencji odpadów i przekazywania zbiorczych zestawień danych marszałkowi województwa. Wymagania w zakresie sprawozdawczości zawiera również ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych — w odniesieniu do producentów opakowań, importerów i eksporterów opakowań oraz „ustawa o opłacie produktowej” — w odniesieniu do pakujących produkty w opakowania oraz producentów i importerów niektórych wybranych produktów. Prawodawstwo wprowadza następujące instrumenty finansowo-ekonomiczne:

- opłatę za korzystanie ze środowiska („zwykła” i podwyższona),
- administracyjną karę pieniężną,
- zróżnicowane stawki podatków i innych danin publicznych służące celom ochrony środowiska,
- opłatę produktową,
- opłatę depozytową,
- kaucję.

Powyższe zasady i wymagania muszą być uwzględnione przy opracowywaniu PGO.

Plan ten powinien określać:

- aktualny stan gospodarki odpadami obejmujący w szczególności rodzaj,
- ilość i źródło pochodzenia odpadów, które mają być poddane procesom odzysku i unieszkodliwiania, oraz rozmieszczenie istniejących instalacji i urządzeń do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów wraz z wykazem podmiotów prowadzących działalność w tym zakresie,
- prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami,
- działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami dotyczące w szczególności zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko oraz prawidłowego postępowania z nimi, w tym ograniczenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zawartych w odpadach komunalnych kierowanych na składowiska oraz przedstawienie projektowanego systemu gospodarowania odpadami,
- instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów.

Krajowy plan określa przedsięwzięcia priorytetowe o charakterze ponadwojewódzkim, niezbędne do utworzenia i utrzymania w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urządzeń do unieszkodliwiania odpadów.

Plan powinien obejmować wszystkie rodzaje odpadów powstających na danym terenie oraz przywożonych na dany teren, a w szczególności odpady komunalne, z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpady opakowaniowe, odpady budowlane, wraki samochodowe, opony oraz odpady niebezpieczne, w tym odpady medyczne i weterynaryjne, oleje odpadowe, baterie i akumulatory.

Zakres szczegółowy PGO na szczeblu gminnym określono w ROZPORZĄDZENIU MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 kwietnia 2003 r (Dz.U. Nr 66 Poz. 620) w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami.

1.4. GOSPODARKA ODPADAMI W ŚWIETLE POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA NA LATA 2003 – 2006 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2007-2010

Gospodarka odpadowa traktowana jest jako odrębna dziedzina ochrony środowiska. Działania w ochronie środowiska przed zagrożeniami powodowanymi przez odpady rozpoczynają się od zapobiegania powstawaniu odpadów, redukcji ich ilości oraz zamiany odpadów bardziej szkodliwych na mniej groźne. Zagospodarowanie odpadów stanowi znaczącą gałąź przemysłu, obejmującą szereg technologii odzysku i unieszkodliwiania. Pierwszą zasadą gospodarki odpadowej pozostaje wciąż zapobieganie ich powstawaniu. Wyraża się to dążeniem do stosowania niskoodpadowych technologii produkcji, czystszych w odniesieniu do środowiska oraz zapewniających produkcyjne wykorzystanie wszystkich składników przerabianych surowców. Odpady powstające jako produkty uboczne są cechą procesu technologicznego, ale właściwością najlepszych technologii jest mała ilość produktów ubocznych.

Podobnie jak w odniesieniu do innych dziedzin ochrony środowiska, w gospodarce odpadowej bardzo istotne jest zachowanie, w skali międzynarodowej, warunku podobnych kosztów zagospodarowania odpadów, co ma eliminować wykorzystywanie obciążania środowiska w celach konkurencji przemysłowej. W wielu ważnych rodzajach przemysłu udział kosztów zagospodarowania odpadów w kosztach produkcji jest poważny i różnice w tym zakresie mogą przesądzać o konkurencyjności cenowej wyrobu. Stąd potrzeba akceptacji sposobów zagospodarowania odpadów przyjmowanych w skali międzynarodowej, oparta na umowach i konwencjach międzynarodowych, powszechnie obecnie stosowana w odniesieniu do odpadów zawierających substancje zagrażające człowiekowi lub środowisku w szczególny sposób.

W skali kraju obserwuje się stały wzrost ilości odpadów komunalnych. Powstają one w ilości bliskiej 300 kg na mieszkańca w ciągu roku, co stanowi około połowy ilości przypadającej na 1 mieszkańca w najbogatszych krajach Unii Europejskiej. Różnica ta wskazuje na wielkość zagrożenia i potrzeby rozwoju gospodarowania tymi odpadami, przede wszystkim jednak na konieczność podejmowania działań zapobiegawczych, redukujących ilość odpadów w gospodarstwach domowych. Pierwsze kroki w tym kierunku stanowią ustawy wprowadzające obowiązek odzysku (w tym recykling) odpadów opakowaniowych, a także pobieranie opłat produktowych, w przypadku nie spełniania przez podmioty gospodarcze ustalonych wymagań w zakresie poziomów recyklingu niektórych odpadów.

Za priorytetowe cele w zakresie gospodarowania odpadami w latach 2003 - 2010 uznaje się:

- pełne wprowadzenie w życie regulacji prawnych zawartych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach oraz rozporządzeniach wykonawczych do tej ustawy, zgodnie z przyjętym harmonogramem,
- ratyfikację konwencji międzynarodowych dotyczących gospodarki odpadowej oraz dostosowanie do wymagań tych konwencji prawodawstwa krajowego,
- zwiększenie poziomu odzysku (w tym recykling) odpadów przemysłowych poprzez odpowiednią politykę podatkową i system opłat za korzystanie ze środowiska,
- stworzenie podstaw dla nowoczesnego gospodarowania odpadami komunalnymi, zapewniającej wzrost odzysku zmniejszającego ich masę unieszkodliwianą przez składowanie co najmniej o 30% do 2006 roku i o 75% do roku 2010 (w stosunku do roku 2000),
- zbudowanie - w perspektywie 2010 r - krajowego systemu unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Najpilniejsze zadania o charakterze priorytetowym, które w ramach realizacji wyżej wymienionych celów należy wykonać w latach 2003-2006, wyliczone są poniżej.

- zakończenie wdrażania przepisów prawa w zakresie gospodarki odpadami, zmienionego w latach 2001 - 2002 w ramach harmonizacji z prawem Unii Europejskiej, poprzez uruchomienie systemów ewidencji i kontroli odpadów oraz opracowanie i podjęcie realizacji krajowego i wojewódzkich planów gospodarki odpadami (2003r., opracowanie krajowego planu gospodarki odpadami – 2002 r.);
- opracowanie i rozpoczęcie realizacji programów unieszkodliwiania odpadów szczególnie niebezpiecznych, objętych przepisami Konwencji Sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych (2004r.);
- opracowanie i realizację krajowego i regionalnych planów zintegrowanego gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, obejmującego sieć magazynów, w tym szczególnie magazynów odpadów powypadkowych, oraz sieć instalacji do unieszkodliwiania (2006r.);
- utworzenie, lub powołanie w ramach już istniejących instytucji, ośrodka informacji BAT/BREF o procesach technologicznych w zakresie przekształcania i unieszkodliwiania odpadów (2004r.);
- utworzenie systemu zakładów demontażu i przerobu (strzępienia) pojazdów wycofanych z eksploatacji, zapewniających zgodny z wymaganiami dyrektywy Unii Europejskiej 2000/53/WE poziom recyklingu odpadów oraz ponownego użycia wybranych części samochodowych.

1.5. POLITYKA, CELE I ZADANIA WG PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Celem nadrzędnym polityki w zakresie gospodarowania odpadami na obszarze województwa podkarpackiego jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów nie wykorzystanych w inny sposób.

Cel ogólny średniookresowy do roku 2010:

Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym oraz wdrożenie nowoczesnego systemu ich odzysku i unieszkodliwiania

Ochrona środowiska przed odpadami powinna być traktowana jako priorytetowe zadanie, ponieważ odpady stanowią źródło zanieczyszczeń wszystkich elementów środowiska. Podany powyżej cel ekologiczny do 2010 roku jest zgodny z celem nadrzędnym polityki ekologicznej państwa w odniesieniu do gospodarki odpadami (zapobieganie powstawaniu odpadów, odzysk surowców i ponowne wykorzystanie odpadów, bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych).

Cele na lata 2003 – 2006:

- *Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców województwa.*
- *Skierowanie w roku 2006 na składowiska do 83% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).*
- *Osiągnięcie do końca roku 2007 zakładanych limitów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych: odzysku w wysokości 50%, recyklingu wysokości 25%*
- *Deponowanie na składowiskach nie więcej niż 78% wytworzonych odpadów komunalnych.*

Cele średniookresowe na lata 2007 – 2014:

- *Deponowanie w roku 2014 na składowiskach nie więcej niż 53% wszystkich odpadów komunalnych.*
- *Skierowanie w roku 2010 na składowiska nie więcej niż 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).*

Przy opracowywaniu planu gospodarki odpadami komunalnymi na obszarze województwa podkarpackiego kierowano się następującymi przesłankami:

1. Docelowym rozwiązaniem jest powołanie nadrzędnych jednostek organizacyjnych zajmujących się kompleksowo zadaniami związanymi z gospodarką odpadami na podległym mu terenie – będą to Zakłady Zagospodarowania Odpadów. O ich wyposażeniu oraz przyjętej technologii decydować będą inwestorzy.
2. Na obszarach gmin należących do poszczególnych Zakładów Zagospodarowania Odpadów odbywa się zbiórka selektywna odpadów. Sposób zbiórki odpadów zależy od przyjętej w ZZO technologii wynikającej z rodzaju zabudowy.
3. Lokalizacja Zakładów Zagospodarowania Odpadów jest zgodna z zasadą „bliskości” (ustawa o odpadach z dnia 27.04.2001 r.). Przyjęto, że optymalna odległość centrum gminy (wzdłuż dróg) powinna wynosić od 15 do 30 km od ZZO. W przypadku konieczności dowozu odpadów (lub surowców) z większej odległości, należy przewidzieć budowę stacji przeładunkowych, w skład której wchodzić będą stanowiska do rozładunku, zasobnie na odpady, urządzenia zgniatające.
4. Przy doborze gmin do poszczególnych Zakładów Zagospodarowania Odpadów uwzględniono istniejące lub planowane porozumienia międzygminne.
5. Zebrane selektywnie odpady komunalne (odpady organiczne) poddawane będą w pierwszej kolejności procesowi odzysku (materiałów lub energii). Pozostałe odpady oraz odpady z procesów przetwarzania odpadów zebranych selektywnie, deponowane będą na składowiskach i unieszkodliwiane w inny sposób.
6. Prowadzone będą bardzo intensywne działania informacyjno-edukacyjne mające na celu zachęcanie mieszkańców do zagospodarowywania odpadów organicznych we własnym zakresie (kompostowanie

przydomowe, karmienie zwierząt na terenach wiejskich itp.). Porównanie wskaźników emisji odpadów na terenach wiejskich z ilością odbieranych odpadów wskazuje, że obecnie praktycznie cała ilość odpadów organicznych (w tym papier, drewno, resztki z przygotowania żywności itp.) jest w gospodarstwach wykorzystana. W Planie przyjęto, że na terenach miejskich możliwe jest zagospodarowanie ok. 10% odpadów organicznych (na terenach z zabudową jednorodzinną).

Ze względu na stosunkowo słaby rozwój systemów odzysku odpadów, w tym recyklingu w woj. podkarpackim przyjęto, że poziomy odzysku odpadów określone w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami traktowane będą jako poziomy docelowe.

1.6. CELE I ZADANIA NA POZIOMIE GMIN WG POWIATOWEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI POWIATU BIESZCZADZKIEGO

Polityka i cele w zakresie gospodarki odpadami na szczeblu gminy powinny być zgodne z polityką i celami ustalonymi w tym zakresie na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Podstawowe zasady, jakich należy przestrzegać w gminach powiatu bieszczadzkiego w zakresie gospodarki odpadami to:

- Wprowadzanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadlokalnym, budowa Stacji Przeladunkowej Odpadów (SPOIN.)
- Redukcja w odpadach kierowanych na składowiska zawartości składników biodegradowalnych.
- Wdrażanie systemu eliminacji odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, ich zbiórki i unieszkodliwiania.
- Modernizacja wskazanych składowisk odpadów komunalnych na terenie powiatu bieszczadzkiego, które nie spełniają wymogów ochrony środowiska, a są konieczne do realizacji gospodarki odpadami na terenie powiatu.
- Zamykanie i rekultywacja składowisk wyłączonych z eksploatacji oraz nieczynnych kwater na składowiskach funkcjonujących.

1.7. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY LUTOWISKA

Gmina Lutowiska jest gminą wiejską, położoną w najbardziej wysuniętej na wschód części województwa podkarpackiego, w strefie nadgranicznej – w źródłiskowej części doliny Sanu, w zasięgu jego górskich dopływów. Jest to jedna z największych obszarowo gmin w Polsce (476km²), przy jednocześnie najniższej gęstości zaludnienia (4,5 osoby na km²). Średnia wysokość, na której położone są tereny gminy to 530 m n.p.m., z najwyższym punktem – szczyt Tarnica 1346 m n.p.m. Unikalność występującego tu świata roślinnego i zwierzęcego spowodowała utworzenie na terenie gminy Parków: Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Parku Krajobrazowego Doliny Sanu, które obejmują całą powierzchnię gminy.

Gmina graniczy:

- od północy – z gminą Czarna,
- od wschodu – granicą gminy pokrywa się z granicą Państwa z Ukrainą,
- od południa – z Ukrainą i na niewielkim odcinku ze Słowacją,
- od zachodu - z gminą Cisna należącą do powiatu leskiego

Charakterystyka gminy Lutowiska oraz diagnoza obecnego stanu środowiska w gminie jest opisana w **Programie Ochrony Środowiska** dla Gminy Lutowiska, którego integralną częścią jest Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Lutowiska.

1.8. DEMOGRAFIA

Gmina Lutowiska jest największą obszarowo 476 km² i jednocześnie najrzadziej zaludnioną gminą w Polsce. Gęstość zaludnienia wynosi poniżej 5 osób/km².

Tab. 1. Ilość gospodarstw w zabudowie jedno i wielorodzinnej

Liczba gospodarstw	Zabudowa jednorodzinna	Zabudowa wielorodzinna
753	573	180

Tab.2. Podział administracyjny i liczba mieszkańców Gminy Lutowiska w 2003 r.

Miejscowości wchodzące w skład gminy	Liczba mieszkańców
1. Beniowa	1
2. Berezki	46
3. Brzegi Górne	4
4. Caryńskie	3
5. Chmiel	150
6. Dwerniczek	66
7. Dwernik	149
8. Hulskie	3
9. Krzywe	3
10. Lutowiska	751
11. Muczne	45
12. Nasiczne	49
13. Procisne	52
14. Pszczeliny	152
15. Skorodne	47
16. Smolnik	183
17. Stuposiany	114
19. Sękowiec	15
20. Tarnawa Niżna	35
21. Ustrzyki Górne	114
22. Wołosate	33
23. Zatwarnica	238
24. Żurawin	13
Ogółem w gminie	2263

II. ANALIZA AKTUALNEGO STANU GOSPODARKI ODPADAMI

1. RODZAJ, ILOŚĆ I ŹRÓDŁA POWSTAWANIA WSZYSTKICH ODPADÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH

Dla potrzeb konstrukcji planu dokonano podziału odpadów na 3 zasadnicze grupy:

1. odpady powstające w sektorze komunalnym,

odpady komunalne wydzielone jako podgrupa

komunalne osady ściekowe wydzielone jako podgrupa

2. odpady powstające w sektorze gospodarczym,

3. odpady niebezpieczne

1.1. ODPADY KOMUNALNE

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z zm.) — odpady komunalne są definiowane jako: „odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych”.

Tak więc źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury takie jak: handel, usługi i rzemiosło, szkolnictwo, obiekty turystyczne, targowiska.

Odpady komunalne zawierają także odpady niebezpieczne, takie jak: zużyte baterie, akumulatory, świetlówki, termometry, opakowania po farbach, lakierach, rozpuszczalniki, smary, oleje, przeterminowane i nie wykorzystane leki. Szacuje się, że w Polsce stanowią one około 0,76% ogólnej masy odpadów.

Tab. 3. Średni skład morfologiczny odpadów domowych i z obiektów infrastruktury w-g KPGO, w [%]

Odpady domowe				Odpady z obiektów infrastruktury [%]
frakcje odpadów [%]	duże miasta	małe miasta	wieś	
odpady organiczne pochodzenia roślinnego	32	29	13	10
odpady organiczne pochodzenia zwierzęcego	2	2	1	
inne odpady organiczne	2	2	2	
papier i tektura	19	17	13	30
tworzywa sztuczne	14	13	13	30
materiały tekstylne	4	3	3	3

szkło	8	8	8	10
Metale	4	4	4	5
odpady mineralne	5	8	10	5
frakcja drobna (pon. 10 mm)	10	14	33	7
Razem:	100	100	100	100

Bilans ilości odpadów komunalnych dla 2003 r w rozbiściu na poszczególne grupy prezentuje poniższa tabela. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych w 2003 roku w gminie Lutowiska określono na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy oraz wskaźników emisji zawartych w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami przedstawionych w tabeli 7.

Tab. 4. Ilość odpadów komunalnych w Mg/rok wytworzonych na obszarze gminy Lutowiska w 2003 r. – przy uwzględnieniu klasyfikacji jakościowej odpadów

Strumień odpadu:	2003
odpady organiczne	83,3
odpady zielone	16,0
papier i tektura (nieopak.)	40,4
opakow. z papieru i tektury	58,1
opak. wielomateriałowe	6,7
tworzywa sztuczne (nieop.)	79,1
opakow. z tw. sztucznych	25,3
tekstyli	17,7
szkło nieopakowaniowe	3,4
opakowania ze szkła	71,6
metale	16,8
opakowania z blachy stal.	5,9
opakowania z aluminium	1,6
odpady mineralne	49,7
drobna frakcja popiołowa	151,5
odpady wielkogabarytowe	56,4
odpady budowlane	150,7
odpady niebezpieczne	7,6
RAZEM [Mg/rok]	841,8

1.2. KOMUNALNE OSADY ŚCIEKOWE

W wyniku procesów oczyszczania ścieków powstają osady ściekowe, które są odpadem wymagającym oddzielnego ujęcia w systemie gospodarki odpadami, z racji powszechności wytwarzania, wzrastającej rokrocznie masy oraz niekorzystnych parametrów fizycznych, chemicznych i biologicznych. Osady ściekowe powstające w komunalnych oczyszczalniach ścieków klasyfikowane są w strumieniu odpadów z grupy 19.

Do odpadów powstających w komunalnych oczyszczalniach ścieków można zaliczyć:

- skratki,
- odpady z piaskowników,
- odpady z procesów stabilizacji i odwadniania osadów w tym ustabilizowane komunalne osady ściekowe.

Ilość i jakość osadów powstających podczas procesu oczyszczania ścieków są zmienne, przy czym do głównych czynników powodujących zróżnicowanie ich właściwości zalicza się:

- rodzaj ścieków doprowadzanych do oczyszczalni
- wielkość ładunku zanieczyszczeń, jakimi obciążone są ścieki,
- rodzaj zastosowanych procesów oczyszczania (mechaniczne, biologiczne, chemiczne),
- sposób końcowej przeróbki osadów (procesy stabilizacji, zagęszczania i odwadniania).

Do podstawowych cech osadów ściekowych zalicza się:

- wysokie uwodnienie, wynoszące od ponad 99% w przypadku osadów surowych do 80 – 55% dla osadów odwodnionych,
- płynną, mazistą lub ziemistą konsystencję,
- wysoką zawartość związków organicznych, od 80% dla osadów surowych do 25 – 65 % dla osadów stabilizowanych,
- dużą zawartość związków nawozowych: azotu, fosforu i potasu,
- zmienną zawartość substancji toksycznych, głównie związków metali ciężkich,
- zróżnicowany stopień zagrożenia sanitarnego, wynikający z zawartości w osadach znacznych ilości mikroorganizmów chorobotwórczych.

Według informacji Gminy Lutowiska na terenie gminy funkcjonuje 21 oczyszczalni ścieków różnej wielkości, komunalnych bądź będących własnością podmiotów gospodarczych, oraz 10 oczyszczalni przydomowych.

Brak jest wiarygodnych danych na temat ilości osadów ściekowych wytwarzanych w tych oczyszczalniach. Wyliczenia ilości osadów wykonane w oparciu o liczbę mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej przedstawiono w dalszej części niniejszego opracowania.

1.3. ODPADY POWSTAJĄCE W SEKTORZE GOSPODARCZYM

Za odpady przemysłowe uciążliwe dla środowiska uważa się powstające w procesach produkcyjnych stałe i ciekłe substancje oraz przedmioty użytkowe uciążliwe dla środowiska i nieużyteczne bez dodatkowych zabiegów technologicznych.

Według danych Urzędu Gminy Lutowiska większość funkcjonujących na terenie gminy podmiotów gospodarczych to jednostki usługowe wytwarzające głównie odpady komunalne. Odpady powstające w niewielkich zakładach przetwórstwa drzewnego (tartaki) są wykorzystywane do ogrzewania pomieszczeń lub eksportowane poza teren gminy jako surowiec do dalszego przetwarzania.

Wśród podmiotów gospodarczych, które zatrudniają największą liczbę pracowników, w tym mieszkańców gminy, należy wymienić Bieszczadzki Park Narodowy oraz jednostki organizacyjne Lasów Państwowych.

Tab. 5. Podmioty na terenie gminy Lutowiska będące w rejestrze Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie Delegatura w Jaśle w 2002 r., które objęte są kontrolą tej jednostki w zakresie gospodarki odpadami.

LP	NR	NAZWA ZAKŁADU	GMINA	ADRES	KP	POCZTA
1.	114	GOSPODARSTWO ADMINISTRACYJNO - HANDLOWE ZWRSP W SZCZAWNEM - OSIEDLE MIESZKANIOWE	80 LUTOWISKA	LUTOWISKA	38-713	LUTOWISKA
2.	115	BIESZCZADZKI ODDZIAŁ STRAŻY GRANICZNEJ W PRZEMYSŁU - STRAŻNICA STRAŻY GRANICZNEJ	80 LUTOWISKA	LUTOWISKA	38-713	LUTOWISKA
3.	116	NADLESNICTWO LUTOWISKA	80 LUTOWISKA	LUTOWISKA	38-713	LUTOWISKA
4.	117	RESTAURACJA „POD ŻUBREM” M. WIKTORSKA	80 LUTOWISKA	LUTOWISKA	38-713	LUTOWISKA
5.	118	ZAPLECZE TECHNICZNE NADLESNICTWA LUTOWISKA	80 LUTOWISKA	SMOLNIK	38-713	LUTOWISKA
6.	119	PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO - HANDLOWE „AGRARCO” SP. Z O.O. WARSZAWA - ZAKŁAD PRODUKCYJNY	80 LUTOWISKA	SMOLNIK	38-713	LUTOWISKA
7.	121	NADLESNICTWO STUPOSIANY - OSADA LEŚNA	80 LUTOWISKA	PSZCZELINY	38-715	DWERNIK
8.	122	NADLESNICTWO STUPOSIANY OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW PROCISNE	80 LUTOWISKA	PROCISNE	38-715	DWERNIK
9.	123	NADLESNICTWO LUTOWISKA OSIEDLE LEŚNE	80 LUTOWISKA	DWERNICZEK	38-713	LUTOWISKA
10.	124	HOTEL BIESZCZADZKIEJ AGENCJI ROZWOJU REGIONALNEGO S.A.	80 LUTOWISKA	ZATWARNICA	38-715	DWERNIK
11.	125	ZAKŁAD DRZEWNY E. PELC	80 LUTOWISKA	ZATWARNICA	38-715	DWERNIK
12.	126	NADLESNICTWO LUTOWISKA OSADA LEŚNA	80 LUTOWISKA	ZATWARNICA	38-715	DWERNIK
13.	127	OŚRODEK WCZASÓW RODZINNYCH NADLESNICTWA LUTOWISKA	80 LUTOWISKA	SĘKOWIEC	38-713	LUTOWISKA
14.	128	HOTEL BPN	80 LUTOWISKA	TARNAWA NIŻNA	38-713	LUTOWISKA
15.	129	BSIH PTTK SP. Z O.O. W SANOKU SCHRONISKO I BAR „KREMENAROS”	80 LUTOWISKA	USTRZYKI GÓRNE	38-714	USTRZYKI GÓRNE
16.	130	ARCHIDJECEZJALNY DOM REKOLEKCYJNY	80	USTRZYKI	38-	USTRZYKI

			LUTOWISKA	GÓRNE	714	GÓRNE
17.	131	BIESZCZADZKI PARK NARODOWY	80 LUTOWISKA	USTRZYKI GÓRNE	38- 714	USTRZYKI GÓRNE
18.	132	HOTEL „GÓRSKI” - PTTK SP. Z O.O.	80 LUTOWISKA	USTRZYKI GÓRNE	38- 714	USTRZYKI GÓRNE
19.	133	OBIEKTY BIESZCZADZKIEGO PARKU NARODOWEGO	80 LUTOWISKA	WOŁOSATE	38- 714	USTRZYKI GÓRNE
20.	134	NADLEŚNICTWO STUPOSIANY - LEŚNICZÓWKA	80 LUTOWISKA	MUCZNE	38- 715	DWERNIK
21.	135	BIESZCZADZKI PARK NARODOWY - POLE NAMIOTOWE I OSADA	80 LUTOWISKA	BEREŻKI	38- 714	UDTRZYKI GÓRNE
22.	136	OSADA LEŚNA I HOTEL ROBOTNICZO - WYPOCZYNKOWY	80 LUTOWISKA	MUCZNE	38- 715	DWERNIK
23.	137	BIESZCZADZKI PARK NARODOWY - HOTEL TURYSTYCZNY STACJI EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	80 LUTOWISKA	SUCHE RZEKI	38- 175	DWERNIK
24		ZAKŁAD PRODUKCJI KRUSZYWA „CZARNA” S.C.	80 LUTOWISKA	LUTOWISKA	38- 713	LUTOWISKA

1.4. ODPADY NIEBEZPIECZNE

Odpady zawierające azbest.

W gminie występują następujące ilości pokryć dachowych i elewacji z płyt eternitowych:

1. Nadleśnictwo Lutowiska - 13273 m² tj. 146 Mg
2. Nadleśnictwo Stuposiany - 11000 m² tj. 121 Mg
3. Bieszczadzki Park Narodowy - 1250 m² tj. 14Mg + 70 Mg zdemontowane
4. Prywatne - 7020 m² tj. 77 Mg

Razem na terenie gminy: **428 Mg**

Przyjęto przelicznik 11 kg/m² jak w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”

Inne odpady zawierające azbest na terenie gminy nie występują.

Urządzenia zawierające PCB.

Na terenie gminy Lutowiska mogą występować urządzenia zawierające polichlorowane bifenyleny (PCB) – głównie transformatory w stacjach transformatorowych Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego S.A. Rejon Energetyczny Bieszczadzki

Odpady medyczne i weterynaryjne.

Odpady medyczne są wytwarzane w ilości około 1 Mg/rok na terenie ośrodków zdrowia, przychodni, gabinetów lekarskich, gabinetów stomatologicznych oraz placówek weterynaryjnych. W gminie nie ma zamkniętych zakładów leczniczych.

Pestycydy

W gminie Lutowiska jest zaledwie 539 ha gruntów ornych, wytwarzanie odpadów związanych z ochroną roślin jest minimalne.

Oleje odpadowe

Na terenie gminy nie prowadzi się zbiórki olejów przepracowanych.

Odpady baterii i akumulatorów.

Na terenie gminy zbiórka baterii została zorganizowana w ramach konkursu szkół podstawowych oraz gimnazjum.

Zużyte akumulatory są skupowane od mieszkańców przez posiadające zezwolenie punkty skupu spoza terenu gminy. Jest to najczęściej skup objazdowy.

2. RODZAJ I ILOŚĆ ODPADÓW PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA

2.1. ODPADY KOMUNALNE

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Urzędu Gminy Lutowiska **wszystkie odpady z terenu Gminy objęte są systemem zbiórki zorganizowanej**. Odpady resztkowe i niewyselekcjonowane są deponowane na składowisku w miejscowości Smolnik.

3. ISTNIEJĄCE SYSTEMY ZBIERANIA WSZYSTKICH ODPADÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH

3.1. ISTNIEJĄCE SYSTEMY ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY

Wszyscy mieszkańcy gminy Lutowiska są objęci systemem zbiórki odpadów komunalnych.

Odpady od mieszkańców z budynków jednorodzinnych i małych wielorodzinnych zbierane są systemem „na 3 worki” . Worki na odpady są kolorowe

- kolor żółty na odpady suche nadające się do odzysku (opakowania z tworzyw sztucznych, makulatura, metale)
- kolor zielony na szkło,
- kolor czarny na pozostałe odpady.

Worki zbierane są raz w tygodniu przez przystosowany do tego celu samochód.

Ponadto na terenie Gminy Lutowiska rozstawionych jest 50 pojemników siatkowych przeznaczonych do selektywnego zbierania odpadów, w tym 47 szt. „na 3 worki” i 3 szt. „na 4 worki”. Worki z tworzywa sztucznego przeznaczone są do gromadzenia:

- worki żółte – odpady suche nadające się do odzysku,
- worki zielone – szkło,
- worki czarne – inne odpady komunalne

Pojemniki siatkowe ustawione są w miejscach publicznych tj. przy szkołach, blokach mieszkalnych, chodnikach wzdłuż głównej drogi, na przystankach, przy sklepach, przy ośrodkach wypoczynkowych, przy zejściach ze szlaków turystycznych. Po napelnieniu się worków GZGK wymienia je, przy czym worki

kolorowe tj. żółte i zielone wraz z zawartością odwożone są do sortowania, worki koloru czarnego odwozi się na składowisko odpadów w Smolniku.

Na terenie gminy znajduje się też 6 pojemników systemu selektywnej zbiórki odpadów typu „dzwon”, i 12 sztuk pojemników PA – 1100.

Wprowadzony jest system zróżnicowanych opłat za wywóz odpadów segregowanych i wymieszanych:

opłata za odpady niesegregowane wynosi 51 zł netto za 1 m³

opłata za odpady segregowane 18 zł netto za 1 m³

Taki system zbierania i odpłatności dotyczy również podmiotów gospodarczych z terenu gminy wytwarzających odpady komunalne.

Zbierane selektywnie odpady komunalne sortowane są na czterostanowiskowej linii technologicznej do sortowania odpadów.

W 2004 roku Gmina nie dopłacała do gospodarki odpadami. Koszty eksploatacyjne pokrywane były z opłat i ze sprzedaży wyselekcjonowanych surowców.

Wywóz odpadów komunalnych w Gminie Lutowiska prowadzony jest przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Lutowiskach i przedsiębiorstwo Pękała Kazimierz zam. Czarna Górna 14 (decyzja nr 1/99 znak GP-763/2/99)

Niewyselekcjonowane odpady oraz odpady pozostałe z selekcji z terenu Gminy Lutowiska trafiają na składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Smolnik administrowane przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Lutowiskach.

Istniejący na terenie gminy system zbiórki i segregacji odpadów komunalnych spełnia założenia wojewódzkiego i powiatowego planu gospodarki odpadami na rok 2006 w zakresie celów krótkookresowych:

- **Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców.**
- **Deponowanie na składowiskach nie więcej niż 76 % wytworzonych odpadów komunalnych.**
- **Osiągnięcie zakładanych limitów odzysku poszczególnych odpadów:**
 - **opakowania z papieru i tektury: 45 %,**
 - **opakowania ze szkła: 35 %,**
 - **opakowania z tworzyw sztucznych: 22 %,**
 - **opakowania metalowe: 35 %,**

2.2. ODPADY Z SEKTORA GOSPODARCZEGO

Odpady z sektora gospodarczego inne niż niebezpieczne.

Odpady komunalne z sektora gospodarczego są unieszkodliwiane przez przyjęty w gminie system zagospodarowania odpadów komunalnych. Pozostałe odpady są przeznaczane do gospodarczego wykorzystania lub deponowane na składowisku. Wykaz podmiotów, które podpisały umowy z Gminnym Zakładem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. na deponowanie

odpadów zawiera 57 pozycji, w przeważającej części są to jednostki związane z obsługą ruchu turystycznego, handlowe i gastronomiczne.

Odpady z sektora gospodarczego niebezpieczne są odbierane i transportowane bezpośrednio od posiadacza odpadów do unieszkodliwiania w specjalistycznych firmach działających na podstawie zezwoleń wojewodów i starostów poza teren gminy.

4. RODZAJ, ROZMIESZCZENIE ORAZ MOC PRZEROBOWA INSTALACJI DO ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH

Instalacje istniejące w gminie Lutowiska to:

- 1. Składowisko odpadów komunalnych w Smolniku**
- 2. Sortownia odpadów.**

Składowisko odpadów komunalnych w Smolniku nie spełnia wymagań związanych z ochroną środowiska i może przyjmować odpady tylko do czerwca 2007 r. Składowisko posiada zatwierdzony przez Starostę Powiatu Bieszczadzkiego harmonogram działań związanych z zamykaniem i rekultywacją.

Dane składowiska odpadów w-g ankiety i karty składowiska odpadów komunalnych w Smolniku:

NAZWA SKŁADOWISKA

Składowisko odpadów komunalnych w Smolniku.

ADRES: Smolnik

GMINA: Lutowiska

POWIAT: bieszczadzki

TEL/FAX: (0..) 13 461-02-34

WŁAŚCICIEL OBIEKTU:

Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Lutowiskach

REGON WŁAŚCICIELA OBIEKTU: 370504892

NAZWA POSIADACZA ODPADÓW ZARZ. SKŁADOW:

Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Lutowiskach

REGON POSIADACZA ODPADÓW ZARZ. SKŁADOW: 370504892

ADRES: 38-713 Lutowiska 14

GMINA: Lutowiska

POWIAT: bieszczadzki

TELEFON, FAX: (0..) 13 461-00-13 wew. 36

OPIS LOKALIZACJI SKŁADOWISKA:

Składowisko zlokalizowane jest na terenie leśnym w miejscowości Smolnik, w odległości 2 km na wschód od wsi. Na terenie bezpośrednio przylegającym do składowiska rośnie las mieszany z przewagą olchy szarej i wierzby białej oraz z bukiem i świerkiem. Odległość od najbliższych zabudowań ok.. 2 km. Teren o spadkach 2,6 - 3,6 % w kierunku południowo-wschodnim.

TYP SKŁADOWISKA: - odpadów innych niż niebezpieczne i obojętnych
- przyjmujące odpady komunalne

WYKAZ PODMIOTÓW DEPONUJĄCYCH ODPADY

Na składowisku deponowane są odpady z gminy Lutowiska przez podmioty posiadające zezwolenie Wójta Gminy Lutowiska.

RODZAJ ODPADÓW DOPUSZCZONYCH DO SKŁADOWANIA:

RODZAJ	KOD
niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	20 03 01
odpady z targowisk	20 03 02
odpady z czyszczenia ulic i placów	20 03 03
odpady wielkogabarytowe	20 03 07
odpady komunalne nie wymienione w innych grupach	20 03 99
odpady ulegające biodegradacji	20 02 01
gleba i ziemia w tym kamienie	20 02 02
inne odpady nie ulegające biodegradacji	20 02 03
papier i tektura	20 01 01 p
szkło	20 01 02
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	20 01 08
odzież	20 01 10
tekstylna	20 01 11
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione	20 01 36
drewno inne niż wymienione w 20 01 37	20 01 38
tworzywa sztuczne	20 01 39
metale	20 01 40
odpady zmiotek wentylacyjnych	20 01 41
inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	20 01 99

DATA ROZPOCZĘCIA EKSPLOATACJI: 1985 r

DATA ZAKOŃCZENIA EKSPLOATACJI: 2007 r

SPOSÓB ZABEZPIECZENIA PRZED DOSTĘPEM OSÓB NIEUPRAW: Składowisko jest ogrodzone ogrodzeniem z desek. Na drodze dojazdowej znajduje się zaporą blokująca wjazd na składowisko.

GODZINY OTWARCIA SKŁADOW: 7:00 - 15:00

DECYZJA LOKALIZACYJNA:

POZWOLENIE NA BUDOWĘ: PWA-1/Lut/x19/76/82 z dn. 1982-07-15 Wojewoda Krośnieński

DECYZJA ZATWIERDZAJĄCA INSTRUKCJĘ EKSPLOATACJI:

NR: BOŚ.7644-VI-2/2003 z dn. 2003-02-07 Starosta Bieszczadzki

POZWOLENIE NA UŻYTKOW: NIE MA

PRZEGLĄD EKOLOGICZNY : OS.7645-4/2002 z dn. 2002-04-10 Starosta Bieszczadzki

POWIERZCHNIA [ha]: CAŁKOWITA 0,57 WYKORZYSTANA 0,44

ROCZNA ILOŚĆ ODPADÓW [Mg]: SKŁADOWANA: 841

ILOŚĆ ODPADÓW PRZYJMOWANYCH NA DOBĘ [Mg/d] PLANOWANA <10

RZECZYWISTA <10

USZCZELNIENIE: NATURALNE - Grunt rodzimy stanowią gliny pylaste o grubości 1,8 m.

INSTALACJA DO ZBIERANIA ODCIEKÓW: NIE MA

INSTALACJA DO UJMOWANIA GAZU SKŁADOWISKOWEGO: NIE MA

MONITORING GAZU WYSYPISKOWEGO: NIE MA

MONITORING WÓD POWIERZCHNIOWYCH: NIE MA

MONITORING WÓD ODCIEKOWYCH: NIE MA

MONITORING WÓD PODZIEMNYCH: NIE MA
CZY STWIERDZONO ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO: NIE
CZY SKŁADOWISKO JEST PRZEWIDZIANE DO ZAMKNIĘCIA Z TEGO POWODU:
TAK
KWATERY DO SKŁADOWANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH: NIE MA
OKREŚLENIE TECHNICZNEGO SPOSOBU ZAMKNIĘCIA SKŁADOWISKA:
Planowane jest obsianie terenu składowiska trawą darniową.
URZĄDZENIA TECHNICZNE NIEZBĘDNE DO PRAWIDŁOWEGO
FUNKCJONOWANIA SKŁADOWISKA: KOMPAKTOR: NIE, BRODZIK: TAK,
SPYCHACZ: TAK, WAGA: NIE, ŚRODEK TRANSP.: NIE, PAS ZIELENI: TAK
CZY PROWADZONA JEST EWIDENCJA ODPADÓW? TAK
KWALIFIKACJE KIEROWNIKA OBIEKTU: NIE
CZY PROWADZONA JEST SEGREGACJA ODPADÓW: TAK
RODZAJE I ILOŚĆ ODPADÓW ZDEPONOWANYCH NA SKŁAD. NA KONIEC
UBIEGŁEGO ROKU: niesegregowane odpady komunalne, ilość: 6104,7 Mg
OCENA SKŁADOWISKA: do wstrzymania działalności / rekultywacji

- Odpady medyczne: NIE
- Odpady weterynaryjne: NIE
- Odpady z przemysłu: NIE
- Odpady z sektora budowlanego: nieduże ilości są używane do podbudowy dróg,
- Odpady z oczyszczalni ścieków: brak danych
- Import odpadów: nie ma,
- Eksport odpadów: nie ma
- Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych(GPZON): NIE
- Osoby odpowiedzialne za gospodarką odpadami: Marian Skaliński

Sortownia odpadów zlokalizowana jest w zaadaptowanym budynku nieczynnej kotłowni osiedlowej w Lutowiskach. Wyposażona jest w linię sortowniczą czterostanowiskową produkcji Towarzystwa Gospodarczego Labor z Dukli do sortowania odpadów komunalnych pochodzących z selektywnej zbiórki. Obecnie linia wykorzystywana jest w układzie jedno lub dwustanowiskowym w zależności od potrzeb. Wysortowane odpady gromadzone są w 8 boksach z podziałem na następujące rodzaje: butelki PET białe, Butelki PET zielone, butelki PET niebieskie, opakowania chemii gospodarczej, opakowania chemii spożywczej, szkło białe, szkło kolorowe, papier wielowarstwowy, opakowania i przedmioty metalowe. Sortownia wyposażona jest w prasę do zgniatania odpadów typ ORWAK 9020. Wysortowane i sprasowane odpady gromadzone są w specjalnych boksach i przygotowywane do transportu.

5. WYKAZ PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU, ODZYSKU ORAZ UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Na terenie Gminy Lutowiska działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów komunalnych prowadzą podmioty:

- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Lutowiskach – spółka prawa handlowego ze 100% udziałem Gminy Lutowiska
- Pękala Kazimierz zam. Czarna Górna 14 – przedsiębiorstwo prywatne

III. PROGNOZA ZMIAN

Do istotnych czynników mogących mieć wpływ na wytwarzanie odpadów w przyszłości należy demografia i PKB. Według najnowszej prognozy nie przewiduje się w Polsce do roku 2010 znacznie zwiększonej liczby urodzeń, czyli wystąpienia wyżu demograficznego. Demografowie przewidują, że po 2010 roku liczba ludności w kraju ustabilizuje się, a obserwując tendencje zachodzące w krajach Unii Europejskiej, nieznacznie wzrośnie.

1. PROGNOZA ZMIAN DEMOGRAFICZNYCH NA TERENIE GMINY

Biorąc pod uwagę ogólnokrajowe tendencje zmian demograficznych oraz specyfikę województwa podkarpackiego na podstawie danych z Urzędu Gminy Lutowiska, Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa podkarpackiego oraz Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Bieszczadzkiego określono prawdopodobne zmiany liczby ludności w gminie Lutowiska w czasie obowiązywania Gminnego Planu Gospodarki Odpadami.

Tab. 6. Prognoza zmian demograficznych na terenie gminy Lutowiska

Lata	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Ludność	2264	2269	2270	2271	2272	2273

2. PROGNOZA ZMIAN ILOŚCI ODPADÓW

2.1. ODPADY KOMUNALNE

Na ilość odpadów komunalnych wytwarzanych w skali gminy wpływa liczba mieszkańców oraz zmiany jednostkowych wskaźników emisji odpadów, których trendy zmian wynikają głównie z przesłanek rozwoju gospodarczo – społecznego. Znaczna część odpadów na terenie gminy Lutowiska wytwarzana jest przez turystów. Intensywność ruchu turystycznego w dużej mierze zależy od czynników nieprzewidywalnych jak np. pogoda w sezonie turystycznym, moda na dany region itp., stąd mogą występować duże wahania w rzeczywistej ilości odpadów wytworzonych w poszczególnych latach.

Prognozowane zmiany liczby mieszkańców w okresie planistycznym są nieznaczne ze względu na niskie zaludnienie i brak ośrodków miejskich, dlatego prognozy ilości odpadów sporządzono dla lat 2005 i 2010.

Prognozę zmian wskaźników emisji odpadów wykonano w oparciu o dane zamieszczone w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami.

Prognoza ilości odpadów komunalnych kod 20 03 01 i ich składu morfologicznego

Tab. 7. Wskaźniki generowania odpadów komunalnych w kg/ M /rok dla obszarów miejskich i wiejskich w roku 2000 wg KPGO

Lp.	Strumień odpadów	Miasto [kg/M/r]	%z całości	Wieś [kg/M/r]	%z całości
1	Odpady kuchenne podlegające biodegradacji	90.20	21.3	22.11	9.9
2	Odpady zielone	10.0	2.4	4.16	1.9
3	Papier i tektura(nie-opakowaniowe)	28.62	6.8	10.64	4.8
4	Opakowania z papieru i tektury	41.52	9.8	15.43	6.9
5	Opakowania wielo-materiałowe	4.66	1.1	1.73	0.8
6	Tworzywa sztuczne(nie opakowaniowe)	48.27	11.4	21.03	9.4
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	15.53	3.7	6.77	3.0
8	Tekstylia	12.10	2.8	4.64	2.1
9	Szkło(nie-opakowaniowe)	2.0	0.5	1.0	0.4
10	Opakowania ze szkła	28.12	6.6	18.89	8.5
11	Metale	12.79	3.0	4.55	2.0
12	Opakowania z blachy stalowej	4.57	1.1	1.63	0.7
13	Opakowania z aluminium	1.53	0.3	0.47	0.2
14	Odpady mineralne	14.30	3.4	13.25	5.9
15	Drobna frakcja popiołowa	46.70	11.0	40.28	18.0
16	Odpady wielkogabarytowe	20.00	4.7	15.00	6.7
17	Odpady budowlane	40.00	9.4	40.00	17.9
18	Odpady niebezpieczne	3.00	0.7	3.00	0.9
Razem		423.71	100.0	223.59	100.0

Tab. 8. Wskaźnik charakterystyki ilościowej odpadów komunalnych w kg/ M/ rok wg KPGO w rozbiciu na źródła powstawania odpadów

Lp.	Źródła powstawania odpadów	Miasto [kg/M/r]	%z całości	Wieś [kg/M/r]	%z całości
1	Odpady z gospodarstw domowych	224	52.83	116	52.01
2	Odpady z obiektów infrastrukturalnych	110	25.94	45	20.18
3	Odpady wielkogabarytowe	20	4.72	15	6.73
4	Odpady z budowy i remontów	40	9.43	40	17.94
5	Odpady z ogrodów i parków	12	2.83	5	2.24
6	Odpady z czyszczenia ulic i placów	15	3.54	-	-
7	Odpady niebezpieczne	3	0.71	2	0.90
Razem		424	100	223	100

Tab. 9. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych w Mg/rok w roku 2005 i 2012 (wyliczonych w oparciu o wskaźnik generowania odpadów wg KPGO z uwzględnieniem zmian demografii i wskaźnika generowania)

Wyszczególnienie	Gmina Lutowiska		
	2003	2005	2012
Rok			
Tereny wiejskie[liczba osób]	2264	2271	2273
Wskaźnik generowania dla terenów wiejskich	229	234	245
Ilość odpadów wytworzona [Mg/ rok]	518,5*	531,4	556,9

* ilość wyliczona teoretycznie, a nie wytworzona, faktyczna ilość odpadów wywiezionych wyniosła **841,8 Mg/rok** – **162,4%** ilości teoretycznej wg wskaźników generowania w KPGO. Faktyczne wskaźniki generowania odpadów komunalnych w gminie Lutowiska znacznie odbiegają od średniej krajowej wg Krajowego Programu Gospodarki Odpadami, co wynika z turystycznego charakteru gminy.

Do obliczenia ilości odpadów należy przyjąć rzeczywiste wskaźniki jako bardziej miarodajne.

Tab. 10. Prognoza ilości odpadów komunalnych w gminie Lutowiska w oparciu o dotychczasowy średni wskaźnik generowania odpadów ze wzrostem na lata 2005 - 2012 w Mg/ rok

Wyszczególnienie	Gmina Lutowiska			
	2005	2008	2010	2012
lata				
Prognozowana ilość mieszkańców	2264	2269	2271	2273
Aktualny średni wskaźnik nagromadzenia w 2003 r	372 kg/ M/ rok			
Mnożnik wzrostu wskaźnika	1.02	1,05	1.07	1.09
Wskaźnik nagromadzenia w okresie	379,4	390,6	398,0	405,5
Ilość odpadów komunalnych [Mg/ rok]	859,0	886,3	903,9	921,7

Przyjęto 1 % rocznie wzrost średniego wskaźnika nagromadzenia odpadów jak w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami.

Tab. 11. Przybliżony skład morfologiczny odpadów komunalnych w % wagowych (wg Poradnika -powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami)

Rodzaj odpadów	Teren miejski	Tereny wiejskie
Odpady organiczne	39	7
Papier i tektura	14	18
Tworzywa sztuczne	16	10
Szkło	9	28
Fracja drobna(0-10 mm)	8	9
Żelazo i metale	3	11
Pozostałe odpady palne	5	8
Pozostałe odpady niepalne	5	9
Odpady niebezpieczne ze strumienia odpadów komunalnych	1	1
Razem	100	100

Prognoza ilości odpadów w sektorze handlowym i publicznym i ich składu

Tab. 12. Szacunkowa prognoza ilości odpadów w sektorze handlowym i publicznym w Gminie Lutowiska na lata 2005 - 2012 w Mg/ rok

Sektor	Jednostka	Wskaźnik kg/jed./rok	Ilość jed. *	Ilość odpadów** [Mg/rok]
Sklepy	Pracownik	400	60	24
Biura	Pracownik	50	67	3,4
Hotele, rekreacja	Gość	50	1459	73,0
Szkoły	Uczeń + nauczyciel	50	372	18,6

* Założono, szacunkową ilość jednostek, która w poszczególnych okresach bilansowych pozostanie na podobnym poziomie.

** **Uwaga:** Powyższa ilość odpadów mieści się już w ilości odpadów komunalnych wyliczonych w Tab. 10

Tab. 13. Przybliżony skład morfologiczny odpadów w sektorze handlowo-publicznym w % wagowych

Rodzaj odpadów	Handel	Restauracje, hotele	Biura i placówki oświatowe	Zakłady Opieki Zdrowotnej
Odpady organiczne	10	55	28	35
Tektura	55	11	11	10
Papier	11	14	51	35
Tworzywa sztuczne	6	2	5	10
Pozostałe odpady palne	8	-	-	6
Szkło	4	12	1	1
Żelazo i metale	2	6	4	2
Pozost. odpady niepalne	4	-	-	1
Razem	100	100	100	100

Prognoza ilości komunalnych osadów ściekowych

Tab.14. Prognoza ilości osadów ściekowych komunalnych w Gminie Lutowiska na lata 2005-2012 w Mg/ rok

Wyszczególnienie	Gmina Lutowiska			
	2005	2008	2010	2012
Rok	2005	2008	2010	2012
Prognozowana ilość mieszkańców gminy [osób]	2264	2269	2271	2273
Przyjęty % mieszkańców objętych zbiorową kanalizacją	70%	75%	75%	75%
Przyjęta ilość mieszkańców korzystających z kanalizacji	1585	1702	1703	1705
Wskaźnik nagromadzenia piasku 1kg/ M/ rok - ilość piasku	1,6	1,7	1,7	1,7
Wskaźnik nagromadzenia skratek 10 kg/ M/ rok - ilość skratek	15,9	17,0	17,0	17,0
Wskaźnik nagromadzenia osadów 20 kg M/ rok - ilość osadów	31,8	34,0	34,0	34,1

Uwaga: Ilość ta zwiększa ilość odpadów komunalnych wg Tab. 10

Prognoza ilości odpadów z sektora budowlanego i ich składu

W Polsce ilość odpadów rozbiórkowych wytwarzanych na jednego mieszkańca miast wynosi 40 - 50 kg/ M /rok i praktycznie prawie nie występuje na terenach wiejskich. Odpady tego typu są przeważnie wykorzystywane do utwardzenia dróg.

Prognoza ilości odpadów wielkogabarytowych

Tab.15. Prognoza ilości odpadów wielkogabarytowych w latach 2005-2012
Mg/rok

Rok	2005	2008	2010	2012
Wieś[osób]	2264	2269	2271	2273
Wskaźnik [kg/M/r]	15.6	16,05	16.35	16,65
Ilość [Mg/rok]	35,32	36,42	37,13	37,85

Uwaga: Ilości te mieszczą się w tab. 10

Prognoza ilości odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych

Tab.16. Powstawanie i plan zbiórki odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych w latach 2005 i 2008-2012

Kod	Rodzaj odpadów	Udział w masie odpadów niebezpiecznych %	Wskaźnik w 2000 r. [kg/ M/rok]	Planowana wielkość zbiórki odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych (zakładany % pozyskania) [Mg/rok]	
				2005 r. (15 %)	2008-2012 r. (50 %)
	Prognozowana ilość mieszkańców [osób]			2264	2271
20 01 33	Baterie i akumulatory ołowiowe	12	0.316	0,113	0,395
20 01 29	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5	0.132	0,047	0,170
20 01 17	Odczynniki fotograficzne	2	0.053	0,019	0,066
20 01 27	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne	35	0.923	0,329	1,152
20 01 14 20 01 15	Kwasy i alkalia	1	0.026	0,008	0,033
20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	5	0.132	0,047	0,170
20 01 31	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	4	0.105	0,038	0,132

20 01 26	Oleje i tłuszcze	10	0.264	0,094	0,329
20 01 19	Środki ochrony roślin(pestycydy, herbicydy, insektycydy,	5	0.132	0,0467	0,170
20 0135	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione	10	0.264	0,094	0,329
20 0137	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	5	0.132	0,047	0,170
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	3	0.079	0,028	0,099
20 01 13	Rozpuszczalniki	3	0.079	0,028	0,099
Razem		100	2.637	0,94	3,29

2.2. SEKTOR GOSPODARCZY

Prognoza ilości odpadów gospodarczych w poszczególnych gałęziach przemysłu.

Na terenie gminy Lutowiska największym producentem odpadów jest przemysł turystyczny, gdzie w ogromnej większości wytwarzane są odpady komunalne, dla których prognozę powstawania ujęto w niniejszym opracowaniu wcześniej (prognoza odpadów komunalnych).

Powstawanie innych odpadów gospodarczych nie zmieni się w znaczący sposób ponieważ gmina Lutowiska jest w całości objęta jakimiś formami ochrony przyrody (Park Narodowy, Park Krajobrazowy), w związku z tym rozwoju innego przemysłu niż turystyczny na terenie gminy nie należy się spodziewać.

2.3 ODPADY NIEBEZPIECZNE

Prognoza ilości odpadów z Zakładów Opieki Zdrowotnej (komunalnych i medycznych niebezpiecznych)

Odpady tego typu składają się z dwu strumieni odpadów:

- odpadów komunalnych,
- odpadów medycznych niebezpiecznych

W gminie Lutowiska nie ma zakładów leczniczych typu zamkniętego, nie jest również przewidywane ich powstanie.

Istniejące ośrodki leczenia otwartego deponują odpady komunalne na ogólnych zasadach przyjętych w gminie, zaś odpady medyczne niebezpieczne są odbierane w ramach umów przez wyspecjalizowane firmy. Nie przewiduje się wzrostu ich ilości.

Prognoza ilości odpadów z azbestu i PCB

W poszczególnych latach nie przewiduje się wzrostu ilości odpadów PCB.

Prognoza ilości odpadów z azbestu

Na terenie gminy znajduje się ogółem około 428 Mg wyrobów zawierających azbest. Przewidywana ilość odpadów zawierających azbest, które mogą powstać

w czteroleciu 2005-2008 wyniesie 18 Mg ,

w czteroleciu 2009 – 20012 wyniesie 43 Mg

w czteroleciu 2013 -2016 wyniesie 42 Mg

Uwaga! W prognozowanej ilości odpadów zawierających azbest nie uwzględniono istniejących odpadów zdeponowanych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego w ilości około 70 Mg. Odpady te należy jak najszybciej przygotować do transportu celem wywiezienia do unieszkodliwienia.

Prognoza ilości pojazdów wycofanych - wraków samochodowych

Analizując stan posiadania i stan majątkowy, założono, że w najbliższych latach ilość wraków samochodowych rocznie może wynieść **kilka sztuk/rok**. Będą one zdawane przez właścicieli na złomowiska poza teren gminy.

Prognoza ilości zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych.

Urządzenia te pochodzą z gospodarstw domowych oraz od innych użytkowników np. z instytucji, handlu itp. Ilość tych odpadów jest trudna do oszacowania jednak jej wzrost jest bardzo szybki, co jest wynikiem szybkiego postępu technicznego. Zakłada się, że ilość tych odpadów wzrasta od 3 do 5 % w skali roku. Mimo, że nowe technologie produkcji urządzeń elektrycznych i elektronicznych stosują coraz mniej substancji niebezpiecznych, należy przewidywać rozwiązania związane z ich zbiórką.

IV. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI

1. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW

1.1. DZIAŁANIA UJĘTE W USTAWIE O ODPADACH

Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów zapisane są w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r o Odpadach.

(...)

Art. 5.

Kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić, tak aby:

1. zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
2. zapewniać zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec powstawaniu odpadów,
3. zapewniać zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi

Art. 6.

Wytwórca odpadów jest obowiązany do stosowania takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, które zapobiegają powstawaniu odpadów lub pozwalają utrzymać na możliwie najniższym poziomie ich ilość, a także ograniczają negatywne oddziaływanie na środowisko lub zagrożenie życia

Art. 7.

Posiadacz odpadów jest obowiązany do postępowania z odpadami w sposób zgodny z zasadami gospodarowania odpadami, wymaganiami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami.

Posiadacz odpadów jest obowiązany w pierwszej kolejności do poddania ich odzyskowi, a jeżeli z przyczyn technologicznych jest on niemożliwy lub nie jest uzasadniony z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych, to odpady te należy unieszkodliwiać w sposób zgodny z wymaganiami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami.

Odpady, których nie udało się poddać odzyskowi, powinny być tak unieszkodliwiane, aby składowane były wyłącznie te odpady, których unieszkodliwienie w inny sposób było niemożliwe z przyczyn technologicznych lub nieuzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych.

Ministrowie właściwi do spraw gospodarki, zdrowia, rolnictwa, administracji publicznej, w zakresie swoich kompetencji, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska mogą określić, w drodze rozporządzeń, szczegółowy sposób postępowania z niektórymi rodzajami odpadów, kierując się potrzebą stworzenia schematów postępowania z tymi odpadami przez ich posiadaczy.

(...)

Art. 9.

Odpady powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi lub unieszkodliwiane w miejscu ich powstawania.

Odpady, które nie mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwiane w miejscu ich powstawania, powinny być, uwzględniając najlepszą dostępną technikę lub technologię, o której mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, przekazywane do najbliższych położonych miejsc, w których mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwione.

Art. 10.

Odpady powinny być zbierane w sposób selektywny.

(...)

1.2. DZIAŁANIA UJĘTE W KPGO

Przeciwdziałanie i minimalizacja produkcji odpadów jest priorytetem w hierarchii polityki odpadowej Unii Europejskiej jako najbardziej pożądana opcja postępowania z odpadami. Wiele różnych metod można zastosować w celu zachęty do redukcji ilości produkowanych odpadów. Działania obejmują między innymi:

- edukacji społecznej prowadzoną w celu zachęcania społeczeństwa do ograniczania wytwarzanych odpadów,
- kompostowanie przydomowe frakcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- zastosowanie instrumentów finansowych celem zachęcania wytwórców do ograniczania ilości odpadów.

1.3. DZIAŁANIA ZAPISANE W PLANIE WOJEWÓDZKIM

Dla osiągnięcia założonych celów, konieczne jest podjęcie następujących kierunków działań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi na obszarze woj. podkarpackiego:

1. Podnoszenie świadomości społecznej obywateli, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów.
2. Wprowadzanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadlokalnym, w tym budowa Zakładów Zagospodarowania Odpadów (sortownie, kompostownie, obiekty termicznego unieszkodliwiania odpadów, składowiska o funkcji ponadlokalnej, firmy recyklerskie).
3. Dążenie do kontroli przez gminy lub powiaty nad Zakładami Zagospodarowania Odpadów, co jest istotne z punktu widzenia rozwoju racjonalnej gospodarki odpadami.
4. Konsekwentne wdrażanie systemu selektywnej zbiórki odpadów na obszarze całego województwa.
5. Sukcesywna eliminacja odpadów ulegających biodegradacji z odpadów kierowanych na składowiska.
6. Wdrażanie systemu zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych.
7. Rozwój systemów zbiórki i zagospodarowania odpadów wielkogabarytowych i budowlanych.
8. Modernizacja składowisk odpadów komunalnych, które nie spełniają wymogów ochrony środowiska, a będą użytkowane do czasu wprowadzenia rozwiązań ponadlokalnych.
9. Intensyfikacja działań w zakresie zamykania nie spełniających odpowiednich wymagań i nieefektywnych lokalnych składowisk odpadów komunalnych.
10. Sukcesywna rekultywacja składowisk wyłączanych z eksploatacji i nieczynnych kwater na składowiskach funkcjonujących oraz likwidacja nielegalnych składowisk.

11. Utworzenie wojewódzkiego zintegrowanego systemu zbiórki, ściśle powiązanego z krajowym dla specyficznych rodzajów odpadów.

1.4. DZIAŁANIA KSZTAŁTUJĄCE POSTAWY KONSUMENTÓW

W celu zachęty konsumentów do redukcji ilości produkowanych odpadów stosować należy następujące działania:

1. Edukacja społeczna:

- w systemie nauczania, począwszy od zajęć w szkołach podstawowych
- za pomocą środków masowego przekazu (lokalna prasa, radio i telewizja),
- za pomocą ulotek, akcji plakatowej itp.

Działania powinny mieć charakter informacyjno – edukacyjny. Poza przekazywaniem treści edukacyjnych (np. jak zmniejszyć ilość odpadów) należy informować np. o ilości zebranych odpadów niebezpiecznych, miejscach i sposobach zbiórki selektywnej odpadów, terminów odbioru, oznakowań umieszczanych na opakowaniach.

W ramach prowadzonej edukacji należy zachęcać konsumentów do kupowania towarów w opakowaniach wielokrotnego użytku oraz w opakowaniach biodegradowalnych, rezygnacji z przedmiotów jednorazowego użytku, wykorzystywania mniej toksycznych produktów (np. farb i lakierów) itp.

2. Kompostowanie przydomowe frakcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji na obszarach z zabudową jednorodziną.

2. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO OGRANICZENIA ILOŚCI ODPADÓW I ICH NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dla osiągnięcia celów odnośnie ograniczenia ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko, konieczne jest podjęcie następujących kierunków działań w zakresie gospodarki odpadami:

- podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych,
- właściwe zagospodarowanie osadów ściekowych przez wprowadzenie ich kompostowania i wykorzystania rolniczego
- intensyfikacja działań w zakresie zamykania i rekultywacji składowiska odpadów komunalnych;
- podnoszenie świadomości społecznej obywateli,

Powyższe działania powinny zasadniczo zmniejszyć masę odpadów przeznaczonych do składowania. Składowanie odpadów znajduje się na ostatnim miejscu planowanej hierarchii zasad postępowania z odpadami i powinno stanowić ostateczny sposób unieszkodliwiania odpadów jeśli w inny sposób nie można ich unieszkodliwić w instalacjach efektywnych ekonomicznie i akceptowalnych ekologicznie.

Dla zmniejszenia negatywnego oddziaływania odpadów z oczyszczalni ścieków winny być one właściwie unieszkodliwiane.

3. DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI W ZAKRESIE ZBIÓRKI, TRANSPORTU ORAZ ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA, W SZCZEGÓLNOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH

3.1. ZBIÓRKA I TRANSPORT ODPADÓW KOMUNALNYCH

Gromadzenie odpadów w miejscu powstania stanowi pierwsze ogniwo systemu ich usuwania i unieszkodliwiania. Usuwanie odpadów z mieszkań oraz sposób ich przechowywania na terenie nieruchomości mają znaczący wpływ na czystość i stan sanitarny w osiedlach, a tym samym na poziom życia mieszkańców. Gromadzenie odpadów powinno stanowić etap krótkotrwały i przejściowy.

Dla warunków klimatycznych Polski za **optymalną częstotliwość wywozu** przyjmuje się:

- dla centrów usługowo-handlowych - codziennie,
- dla budownictwa zwartego i osiedlowego - 2 razy w tygodniu,
- dla budownictwa jednorodzinnego - 1 raz w tygodniu,
- dla budownictwa zagrodowego (rozproszonego) - 1 raz w miesiącu.

W krajowym planie gospodarki odpadami stwierdza się, że wszyscy mieszkańcy Polski powinni być objęci usługami odbioru odpadów (100% pokrycie do końca 2006 r.).

Na koniec 2004 roku gmina Lutowiska spełnia ten warunek.

3.2. ZBIÓRKA SELEKTYWNA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Zbiórka selektywna odpadów powinna się odbywać jednym z niżej podanych systemów:

1. Zbiórka selektywna "u źródła":

Jest to najskuteczniejsza, a zarazem najtrudniejsza forma selektywnej zbiórki odpadów tj. indywidualna zbiórka na każdej posesji. Zaletą tej formy jest otrzymanie czystych, jednorodnych odpadów, natomiast wadą - duża liczba zbiorników lub worków foliowych i rozbudowany system transportu. Selekcja "u źródła" jest formą elastyczną, umożliwiającą stopniowe dochodzenie do coraz bardziej precyzyjnego selekcjonowania. Stosować można tu system dwupojemnikowy, trójpojemnikowy i wielopojemnikowy.

2. Kontenery ustawione w sąsiedztwie (centra zbiórki):

Jest to najprostszy system polegający na ustawieniu w wybranych niewralgicznych punktach osiedla, wsi specjalnych zbiorników odpowiednio oznakowanych na selektywną zbiórkę odpadów użytkowych. System ten jest szczególnie przydatny do obsługi budownictwa wielorodzinnego, na parkingach, stacjach benzynowych, przy dużych obiektach handlowych, ale również i na terenach wiejskich.

W punktach tych jest umieszczany zestaw kontenerów lub pojemników dużych o specjalnej konstrukcji.

3.3 REDUKCJA ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH BIODEGRADOWALNYCH

Realizacja zadań w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych polegać będzie przede wszystkim na:

1. Popularyzacji kompostowania odpadów organicznych przez mieszkańców we własnym zakresie. Zakłada się, że ok. 40% tej grupy odpadów z terenu gminy zostanie w ten sposób zagospodarowane.
2. Budowie instalacji zapewniających przyjęcie odpadów organicznych z pielęgnacji terenów zielonych i z gospodarstw domowych. Będą to instalacje budowane w celu ograniczenia transportu odpadów organicznych.

3.4. ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH WIELKOGABARYTOWYCH

Do zbiórki **odpadów wielkogabarytowych** stosowane mogą być następujące systemy:

1. Okresowy odbiór bezpośrednio od właścicieli oraz stworzenie warunków do zamówienia takiej usługi indywidualnie jako „usługa na telefon”
2. Dostarczanie sprzętu do punktu unieszkodliwiania odpadów lub centrum recyklingu przez właścicieli własnym transportem.
3. Bezpośredni odbiór przez producenta (dotyczy przede wszystkim zbiórki sprzętu elektronicznego i sprzętów gospodarstwa domowego). Ta forma pozyskiwania odpadów wielkogabarytowych upraszcza system zbiórki odpadów i ich usuwania. Odpady te nie zasilają ogólnego strumienia odpadów komunalnych.
4. System wymienny polegający na przekazaniu dobrego, ale konstrukcyjnie przestarzałego sprzętu w zamian za egzemplarz nowej generacji.

Zgodnie z KPGO zakłada się następujące limity w stosunku do 2002 r selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych:

- w roku 2005 — 20% wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych,
- w roku 2006 — 20% wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych,
- w roku 2010 — 50% wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych,
- w roku 2014 — 70% wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych.

3.5. ZBIÓRKA I TRANSPORT ODPADÓW KOMUNALNYCH BUDOWLANYCH

Zbiórką i transportem odpadów budowlanych z miejsc ich powstawania zajmować się mogą:

1. Wytwórcy tych odpadów np. firmy budowlane, rozbiórkowe, osoby prywatne prowadzące prace remontowe.
2. Specjalistyczne firmy zajmujące się zbiórką odpadów.

Zaleca się, aby już na placu budowy składować w oddzielnych miejscach (pojemnikach) posegregowane odpady budowlane. Pozwoli to na selektywne wywożenie ich do zakładu odzysku i unieszkodliwiania lub na składowisko.

3.6. ZBIÓRKA I TRANSPORT ODPADÓW KOMUNALNYCH NIEBEZPIECZNYCH

Przy zbiórce odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych możliwe jest stosowanie następujących systemów organizacyjnych:

1. Gminne punkty zbiórki odpadów niebezpiecznych (GPZON) przyjmujące bezpłatnie odpady niebezpieczne od mieszkańców oraz odpłatnie od małych i średnich przedsiębiorstw.
2. Regularny odbiór odpadów przez specjalny pojazd (Mobilny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych). Do tego celu stosowane będą specjalne samochody z pojemnikami objeżdżające w określone dni wyznaczony obszar. Docelowo, pojazd obsługiwać będzie obszar o wielkości Powiatu.
3. Zbiórka przez sieć handlową. Władze gminy zawierają umowy z placówkami handlowymi w zakresie przyjmowania i przechowywania różnego rodzaju odpadów niebezpiecznych. Specjalny pojazd zabiera z tych placówek odpady niebezpieczne na żądanie.

Zgodnie z KPGO zakłada się następujące limity w stosunku do 2002 r. selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych w grupie odpadów komunalnych:

- w roku 2005 — 15% odpadów będzie zbieranych selektywnie,
- w roku 2006 — 15% odpadów będzie zbieranych selektywnie,
- w roku 2010 — 50% odpadów będzie zbieranych selektywnie,
- w roku 2014 — 80% odpadów będzie zbieranych selektywnie.

3.7. ZBIÓRKA I TRANSPORT ODPADÓW TEKSTYLNYCH

Podstawową metodą pozyskiwania odpadów tekstylnych jest zbiórka do specjalnych pojemników. Prowadzona jest ona z reguły odrębnie od systemów selektywnej zbiórki odpadów organizowanych przez gminy lub przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej.

3.8. STRATEGIE I INSTRUMENTY SŁUŻĄCE PROMOWANIU ZBIÓRKI SELEKTYWNEJ

W celu zachęcenia mieszkańców do zbiórki selektywnej i zwiększenia jej efektywności wykorzystywane będą następujące działania:

1. Obowiązki określone prawem wynikające z obowiązku nałożonego na gminę przez zapisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach*. (Dz.U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz.U. Nr 132, poz. 622 z późn. zm.).
2. Wykorzystywanie przepisów lokalnych. Prawo lokalne obligujące gospodarstwa domowe i innych wytwórców odpadów może być wykorzystane do efektywnego wprowadzania selektywnej zbiórki, poprzez zalecenia dotyczące sposobu zbiórki, typów pojemników oraz częstotliwości ich wystawiania do zbiórki (zgodnie z w/w ustawą). Instrumenty finansowe, np. gospodarstwa odzyskujące część odpadów oszczędzają na wydatkach związanych ze zbiórką odpadów (mniejszy pojemnik lub rzadszy odbiór). Inną zachętą finansową może być obniżenie opłaty za usuwanie odpadów dla gospodarstw prowadzących kompostowanie odpadów we własnym zakresie.
3. Edukacja społeczna. Prowadzenie kampanii edukacyjno – informacyjnych stanowi zasadniczą część wdrażania strategii i planów gospodarki odpadami. Jej celem jest zachęcanie „producentów” odpadów do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, a następnie do ich segregacji „u źródła”.

4. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO REDUKCJI ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI, KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA ODPADÓW

4.1. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO REDUKCJI ILOŚCI ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI

Działania zmierzające do redukcji odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów polegają głównie na:

- ograniczaniu ilości powstających odpadów
- promowaniu selektywnych metod zbiórki powstających odpadów ulegających biodegradacji
- zagospodarowaniu odpadów ulegających biodegradacji innym niż składowanie

Dwie pierwsze metody działania zostały opisane w poprzednich rozdziałach. Metody dostępne zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji opisano poniżej.

4.2. METODY ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI INNE NIŻ SKŁADOWANIE

Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji ma szczególne znaczenie dla gminy Lutowiska, gdyż ograniczy ilość odpadów poddawanych składowaniu, a po planowanym zamknięciu składowiska w Smolniku ilość odpadów eksportowanych poza

teren gminy. Dlatego konieczne jest wprowadzenie kompostowania odpadów biodegradowalnych. Kompostowanie należy prowadzić dwukierunkowo poprzez:

1. Kompostownie przydomowe w zabudowie jednorodzinnej.
2. Kompostowanie w kompostowni komunalnej, w której będą kompostowane odpady z zabudowy wielorodzinnej, odpady zielone, komunalne osady ściekowe i odpady gospodarcze podlegające biodegradacji.

Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami zakłada zredukowanie ilości odpadów ulegających biodegradacji w 2010 do poziomu 75% w stosunku do roku 2005.

Celowym wydaje się przyspieszenie tego procesu w gminie Lutowiska, tak aby maksymalnie ograniczyć ilość odpadów wywożonych poza teren gminy, po zamknięciu składowiska odpadów w Smolniku w 2007 r.

5. SPOSÓB REALIZACJI PLANU ZAMYKANIA INSTALACJI, W SZCZEGÓLNOŚCI SKŁADOWISK ODPADÓW, NIE SPEŁNIAJĄCYCH WYMAGAŃ OCHRONY ŚRODOWISKA, ORAZ HARMONOGRAM REALIZACJI TYCH DZIAŁAŃ I INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJĘ.

Tab. 17. Harmonogram działań związanych z zamykaniem rekultywacją składowiska odpadów w Smolniku

Lp	Rodzaj działania	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
1	Opracowanie dokumentacji technicznej zamknięcia i rekultywacji składowiska	czerwiec 2004	grudzień 2004
2	Wykonanie otworów obserwacyjnych do pomiaru poziomu wód podziemnych oraz poboru prób do badań monitoringowych tych wód		styczeń 2005
3	Uzyskanie wymaganych opinii, uzgodnień, zezwoleń i decyzji	luty 2005	lipiec 2005
4	Uporządkowanie bryły (czaszy) składowiska	lipiec 2005	grudzień 2005
5	Stopniowe kształtowanie skarp składowiska	styczeń 2006	czerwiec 2006
6	Wykonanie wokół rekultywowanego składowiska rowów opaskowych do odprowadzania wód opadowych	czerwiec 2006	grudzień 2006
7	Kształtowanie bryły składowiska	styczeń 2007	grudzień 2007
8	Ukształtowanie bryły składowiska z zapewnieniem odprowadzania wód powierzchniowych jako spływu powierzchniowy	czerwiec 2007	grudzień 2007
9	Przykrycie bryły składowiska warstwą mineralną (ziemią)	styczeń 2007	czerwiec 2007
10	Wykonanie warstwy glebotwórczej	czerwiec 2007	grudzień 2007
11	Wprowadzanie na powierzchnię składowiska zabudowy roślinnej	styczeń 2008	czerwiec 2008

Za realizację harmonogramu odpowiedzialny jest Gminny zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Lutowiskach.

V. ZAŁOŻONE CELE I PRZYJĘTY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

1. ZAŁOŻONE CELE

1.1. SEKTOR KOMUNALNY

1.1.1. Odpady komunalne

Cel ogólny do roku 2012:

***ZMINIMALIZOWANIE ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW W SEKTORZE
KOMUNALNYM
ORAZ STOSOWANIE NOWOCZESNEGO SYSTEMU ICH ODZYSKU I
UNIESZKODLIWIANIA***

Ochrona środowiska przed odpadami powinna być traktowana jako priorytetowe zadanie, ponieważ odpady stanowią źródło zanieczyszczeń wszystkich elementów środowiska. Podany powyżej cel ekologiczny do 2012 roku jest zgodny z celem nadrzędnym polityki ekologicznej państwa w odniesieniu do gospodarki odpadami (zapobieganie powstawaniu odpadów, odzysk surowców i ponowne wykorzystanie odpadów, bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych).

Cele krótkookresowe na lata 2005 – 2008:

w zakresie odpadów powstających w sektorze komunalnym:

1. **Utrzymanie osiągniętych wskaźników zakresie:**
 - **Objęcia zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców gminy.**
 - **Deponowania na składowisku nie więcej niż 76 % wytworzonych odpadów komunalnych.**
 - **odzysku poszczególnych odpadów na poziomie co najmniej:**
 - **opakowania z papieru i tektury: 45 % tj. 27,5 Mg/rok**
 - **opakowania ze szkła: 35 % tj. 26,36 Mg/rok**
 - **opakowania z tworzyw sztucznych: 22 % tj. 5,85 Mg/rok**
 - **opakowania metalowe: 35 % tj. 2,79 Mg/rok**
 - **opakowania wielo-materiałowe: 20 % tj. 1,42 Mg/rok**
2. **Skierowanie w roku 2006 na składowiska do 63%(wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacji (w stosunku do 1995 r).**
3. **Osiągnięcie w roku 2006 zakładanych limitów odzysku poszczególnych odpadów:**
 - **odpady wielkogabarytowe: 26 % tj. 9,18 Mg/rok**
 - **odpady niebezpieczne(z grupy odpadów komunalnych) 23 % tj. 1,85 Mg/rok**
 - **odpady budowlane: 20 % tj. 31,73 Mg/rok**
4. **Ukształtowanie pro-środowiskowych postaw mieszkańców.**

Cele na lata 2008 – 2012:

w zakresie odpadów powstających w sektorze komunalnym:

- Skierowanie w roku 2010 na składowiska nie więcej niż 65 % wagowo całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji(w stosunku do 1995 r), a w roku 2012 nie więcej niż 47 %.
- Osiągnięcie w latach 2010/2012 zakładanych limitów odzysku i recyklingu poszczególnych odpadów:
 - opakowania z papieru u tektury 46.5 % / 48 % tj. 29,0/30,53 Mg/rok
 - opakowania z tworzyw sztucznych: 23.5 % / 25 % tj. 6,37/6,91 Mg/rok
 - opakowania metalowe: 37.5 % / 40 % tj. 3,05/3,32 Mg/rok
 - opakowania wielo-materiałowe: 22.5 % /25 % tj. 1,62/1,84 Mg/rok
 - odpady wielkogabarytowe: 48 % /70 % tj. 17,82/26,5 Mg/rok
 - odpady budowlane: 40 % /60 % tj.64,7/98,99 Mg/rok
 - odpady niebezpieczne(z grupy odpadów komunalnych): 51.5 % / 80 % tj. 4,19/6,64 Mg/rok
 - deponowanie na składowiskach nie więcej niż 63.5 % / 51 % wszystkich odpadów komunalnych.

Dla osiągnięcia założonych celów, konieczne jest podjęcie następujących kierunków działań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:

- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, w szczególności w zakresie **minimalizacji wytwarzania odpadów**.
- Stosowanie **nowoczesnych technologii** odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
- Podniesienie **skuteczności selektywnej zbiórki** odpadów ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.
- **Redukcja w odpadach kierowanych na składowiska zawartości składników biodegradowalnych**.
- Zintensyfikowanie **działań skierowanych na zapobieganie** zanieczyszczeniu odpadami terenów przy trasach przelotowych, terenów przylegających do cieków i terenów leśnych.

1.1.2. Komunalne osady ściekowe

Podstawowe cele do osiągnięcia w gospodarce komunalnymi osadami ściekowymi wynikają z celów ochrony środowiska:

1. *Zwiększenie stopnia kontroli obrotu komunalnymi osadami ściekowymi celem zapewnienia maksymalnego bezpieczeństwa zdrowotnego i środowiskowego.*
2. *Zwiększenie stopnia przetworzenia komunalnych osadów ściekowych.*
3. *Maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogennej zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego.*

1.2. SEKTOR GOSPODARCZY

Do działań mających za zadanie przyczynić się do ograniczenia wytwarzania odpadów w sektorze gospodarczym będą należały między innymi takie poczynania:

- propagowanie idei czystej produkcji i stosowania technologii zmniejszających zagrożenie dla środowiska,
- zwiększanie świadomości u wytwórców, premiowanie pozytywnych postaw poprzez stosowanie zachęt ekonomicznych.

1.3 ODPADY NIEBEZPIECZNE

Zakłada się, że do 2016 roku zostanie zdemontowanych około 173 Mg pokryć dachowych zawierających azbest i wywiezionych do utylizacji poza teren gminy.

2. PRZYJĘTY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY LUTOWISKA

2.1. PRZYJĘTE ZAŁOŻENIA

Zgodnie z założeniami Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Bieszczadzkiego system gospodarki odpadami w gminie Lutowiska ma być częścią większego systemu gospodarki odpadami obejmującego wszystkie gminy powiatu. Założenia tego systemu to:

a) segregacja odpadów u źródła ich powstawania z rozdziałem na:

- odpady podlegające biodegradacji, które winny być kompostowane na terenach zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej w przydomowych stosach kompostowych,
- surowce wtórne (papier, tektura, odpady opakowaniowe, w tym metalowe, tworzywa sztuczne, złom, metale kolorowe, szkło białe i szkło kolorowe itp.), które winny być zbierane do odpowiednio oznakowanych worków, pojemników lub kontenerów, a następnie dostarczane do przerobu przez specjalistyczne przedsiębiorstwa,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady niebezpieczne: farby, rozpuszczalniki, lampy fluorescencyjne, odpady zawierające rtęć, przeterminowane leki cytotoksyczne i cytostatyczne, baterie, akumulatory, oleje odpadowe, substancje chemiczne, azbest, odpady medyczne, odpady weterynaryjne itp.
- odpady budowlane,
- odpady sprzętu elektrycznego i elektronicznego,

b) zbieranie odpadów niebezpiecznych pochodzących z gospodarstw domowych.

c) system zbierania surowców wtórnych,

d) system zbierania odpadów wielkogabarytowych, wraz z instalacją do demontażu

e) system zbierania sprzętu elektrycznego i elektronicznego,

f) system zbierania odpadów budowlanych

g) system zbierania wraków samochodowych

h) system całkowitej odpłatności za wytwarzane odpady wraz z podwyższonymi cenami za odpady nie segregowane u źródła, odpady ulegające biodegradacji, odpady komunalne mieszane z surowcami, lub z odpadami niebezpiecznymi lub ze sprzętem

elektrycznym i elektronicznym lub z odpadami niebezpiecznymi, w celu uzyskania zmniejszenia masy odpadów,

- i) system dobrowolnego kompostowania odpadów ulegających biodegradacji w stacjach kompostowych przydomowych,
- j) system kompostowni odpadów „zielonych”, o nie zaawansowanej technologii,
- k) system unieszkodliwiania osadów ściekowych przez odwadnianie i wapniowanie,
- l) system kompostowania skratek z oczyszczalni ścieków z odpadami zielonymi.

Szczegółowe zadania dla gminy Lutowiska ujęte w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami:

- zamknięcie składowiska odpadów komunalnych w Smolniku gmina Lutowiska do 30 czerwca 2007 r., a następnie jego rekultywacja.

- wprowadzenie na terenie gminy Lutowiska ujednoczonego systemu gospodarki odpadami – gospodarce tę będzie prowadził jeden podmiot tj. Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. , który został powołany m.in. do tego celu, a nie jak dotychczas trzy podmioty tj. GZGK Sp. z o.o., Bieszczadzki Park Narodowy oraz Nadleśnictwo Lutowiska.

Na koniec 2004 r. cel ten został osiągnięty – gospodarka odpadami prowadzona jest na terenie całej gminy przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

W PPGO założono funkcjonowanie dotychczasowego składowiska odpadów komunalnych w Smolniku do czerwca 2007 roku. Po zamknięciu składowiska założono eksport odpadów z gminy Lutowiska (wybór miejsca utylizacji podyktują względy ekonomiczne)

W gospodarce osadowej przyjmuje się następujące kierunki działań:

Zgodnie z KPGO, preferowanym kierunkiem postępowania z osadami ściekowymi będzie ich kompostowanie. Najbardziej pożądane jest ono w oczyszczalniach komunalnych w powiązaniu zakładami posiadającymi znaczne ilości odpadów organicznych (np. kora, trociny).

Kolejnym preferowanym kierunkiem jest wykorzystanie osadów do nawożenia. Warunkiem wykorzystania osadów ściekowych do kompostowania oraz wykorzystania w rolnictwie będzie ich odpowiedni skład chemiczny i zawartość patogenów.

Deponowanie osadów na składowiskach odpadów nie jest kierunkiem zalecanym, lecz możliwym do wykorzystania.

2.2. ZBIÓRKA, TRANSPORT I UNIESZKODLIWIENIE ODPADÓW KOMUNALNYCH

2.2.1. MOŻLIWE DOSTĘPNE SYSTEMY ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH

W gminie Lutowiska funkcjonuje system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Jest on oparty następujących metodach :

Zbiórka selektywna "u źródła":

Jest to najskuteczniejsza, a zarazem najtrudniejsza forma selektywnej zbiórki odpadów tj. indywidualna zbiórka na każdej posesji. Zaletą tej formy jest otrzymanie czystych,

jednorodnych odpadów, natomiast wadą - duża liczba pojemników (worków foliowych) i rozbudowany system transportu. Selekcja "u źródła" jest formą elastyczną, umożliwiającą stopniowe dochodzenie do coraz bardziej precyzyjnego selekcyjonowania. W rozwiązaniu tym stosować można system dwupojemnikowy, trójpojemnikowy i wielopojemnikowy. W chwili obecnej stosowany jest system trójpojemnikowy.

Kontenery ustawione w sąsiedztwie (centra zbiórki)

Jest to najprostszy system polegający na ustawieniu w wybranych newralgicznych punktach specjalnych pojemników odpowiednio oznakowanych na selektywną zbiórkę odpadów użytkowych. System ten jest szczególnie przydatny w miejscowościach z dużym nasileniem ruchu turystycznego.

2.2.2. PREFEROWANY SYSTEM GROMADZENIA I ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY LUTOWISKA

Nie przewiduje się zmiany istniejącego systemu zbiórki odpadów komunalnych.

Preferowanym systemem jest zbiórka „u źródła” z wykorzystaniem worków do segregacji odpadów. Przyjęty system zbiórki odpadów jest zgodny z modelem wskazanym w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego oraz założeniami Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Bieszczadzkiego.

Aktualnie stosowany system zbiórki został opisany w II rozdziale niniejszego opracowania.

W ramach selektywnej zbiórki odpadów należy zwracać szczególną uwagę na świadomość mieszkańców i w ramach tego na:

- większą dbałość o czystość i porządek w miejscu gromadzenia odpadów,
- zachęcanie mieszkańców do prowadzenia segregacji,
- mobilizowanie i zachęcanie właścicieli placówek handlowych i turystycznych do zbierania i przekazywania makulatury do stacji segregacji surowców wtórnych, np. przez nieodpłatne udostępnianie pojemników "starego" typu zainteresowanym placówkom,
- intensyfikację edukacji społeczeństwa odnośnie prawidłowej segregacji "u źródła",
- stałe doposażenie nieruchomości w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów,
- wyposażanie domów jednorodzinnych w kompostowniki.

Działania realizowane w ramach systemu gospodarki odpadami, w tym m.in. zakup dodatkowych pojemników i kompostowników oraz urządzeń dla sortowni winny być finansowane ze środków Gminnego lub Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innych funduszy pomocowych.

2.2.3. ZBIÓRKA SELEKTYWNA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI

Aby umożliwić selektywną zbiórkę **odpadów biodegradowalnych**, już w gospodarstwach domowych mieszkańcy muszą zbierać na bieżąco odpady organiczne oddzielnie, w osobnym pojemniku.

Zgodnie z zaleceniami zawartymi w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami Powiatu Bieszczadzkiego na obszarach wiejskich zaleca się promować lokalizację indywidualnych kompostowników w celu eliminacji odpadów biodegradowalnych „u źródła”.

W przypadku braku możliwości stosowania takiego rozwiązania zaleca się odpady ulegające biodegradacji zbierać razem z odpadami mineralnymi w jednym pojemniku (worku). W innych pojemnikach (workach) zbierane będą wszystkie suche surowce wtórne oraz odpady niebezpieczne do specjalistycznego unieszkodliwienia.

Stosowane mogą być następujące metody zbiórki odpadów biodegradowalnych:

1. Bezpośrednio z domostw (zbiórka przy „krawężniku”).
2. Z zastosowaniem pojemników ustawionych w bezpośrednim sąsiedztwie gospodarstw domowych (centra zbiórki).
3. Poprzez bezpośrednią dostawę odpadów do obiektu odzysku

Taki system gwarantuje uzyskanie surowca o większej czystości, co ma szczególne znaczenie w przypadku stosowania kompostowania jako metody utylizacji odpadów biodegradowalnych. Pozyskany w ten sposób kompost może mieć szerokie zastosowanie, również do nawożenia upraw.

Możliwe są następujące warianty zagospodarowania odpadów biodegradowalnych:

Wariant I

Budowa lokalnej kompostowni komunalnej w Lutowiskach, w której przetwarzane będą odpady organiczne ze zbiórki selektywnej wraz z komunalnymi osadami ściekowymi, odpadami zielonymi i odpadami gospodarczymi podlegającymi biodegradacji (kora, trociny)

Wariant II

Wywóz odpadów do kompostowni przewidzianej w Powiatowym Planie Gospodarki odpadami Powiatu Bieszczadzkiego.

Wariant I wymaga nakładów finansowych na budowę kompostowni, ale rozwiązuje kompleksowo problem odpadów organicznych i osadów ściekowych, eliminuje ponoszenie w przyszłości kosztów transportu, pozwala uzyskać dodatkowy produkt w postaci kompostu.

Wariant II nie wymaga jednorazowych nakładów inwestycyjnych, ale jest znacznie droższy w eksploatacji ze względu na ponoszone koszty transportu.

2.2.4. ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH WIELKOGABARYTOWYCH

Przewidywane jest utworzenie przy planowanej stacji przeładunkowej odpadów (SPOIN) w Ustrzykach Dolnych **instalacji do demontażu odpadów wielkogabarytowych.**

Do zbiórki **odpadów wielkogabarytowych** stosowane będą następujące sposoby:

- Okresowy odbiór bezpośrednio od właścicieli w wyznaczonych terminach oraz stworzenie warunków do zamówienia takiej usługi indywidualnie jako „usługa na telefon” (np. odpłatnie przy odbiorze poza wyznaczonymi terminami zbiórki)
- Dostarczanie sprzętu do zakładu unieszkodliwiania odpadów lub przez właścicieli własnym transportem.

2.2.5. ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH BUDOWLANYCH

Zbiórką i transportem **odpadów budowlanych** z miejsc ich powstawania zajmować się będą wytwórcy tych odpadów np. firmy budowlane, rozbiórkowe, osoby prywatne prowadzące prace remontowe.

Zaleca się, **aby już na placu budowy magazynować w oddzielnych miejscach** (pojemnikach) posegregowane odpady budowlane. Pozwoli to na selektywne wywożenie ich do zakładu odzysku i unieszkodliwiania lub na składowisko.

2.2.6. ZBIÓRKA ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH I POUŻYTKOWYCH

Podstawowym obowiązkiem przedsiębiorców jest zapewnienie odzysku (zwłaszcza recyklingu) odpadów opakowaniowych i użytkowych.

Obowiązek ten może być realizowany przez przedsiębiorców samodzielnie albo za **pośrednictwem organizacji odzysku**.

Należy zwrócić uwagę na korzyści, jakie może mieć gmina z organizacji tych zadań przez inne podmioty, wymagana jest w tym przypadku dobra orientacja w zagadnieniach organizacyjnych i ekonomicznych w zakresie opłat opakowaniowych i depozytowych.

Przedsiębiorca albo organizacja może zlecić wykonanie poszczególnych czynności związanych z odzyskiem i recyklingiem osobom trzecim.

2.2.7. ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH NIEBEZPIECZNYCH

Przy zbiórce **odpadów niebezpiecznych** wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych przewiduje się utworzenie ujętego w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami Międzygminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych przy planowanej stacji przeładunkowej odpadów (SPOIN) w Ustrzykach Dolnych.

Możliwe do zastosowania warianty zbiórki odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych:

Wariant I

Wydzielenie przy istniejącej sortowni odpadów w Lutowiskach kontenera na odpady niebezpieczne, do którego byłyby one dostarczane przez mieszkańców, a po napełnieniu kontenera odwożone do odbiorcy tego typu odpadów.

Wariant II

Przy MPZON zorganizowany zostanie mobilny system zbierania odpadów, w określone dni po określonej trasie będzie jeździł **pojazd specjalistyczny**, zatrzymując się w wyznaczonych miejscach i będzie odbierał odpady niebezpieczne.

2.2.8. ZBIÓRKA ODPADÓW TEKSTYLNÝCH

Podstawową metodą pozyskiwania **odpadów tekstylnych** jest zbiórka do specjalnych pojemników. Prowadzona jest ona z reguły odrębnie od systemów selektywnej zbiórki odpadów organizowanych przez gminy lub przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej.

2.2.9. TRANSPORT ODPADÓW KOMUNALNYCH

Dla warunków klimatycznych Polski za **optymalną częstotliwość wywozu** przyjmuje się:

- dla dużych centrów usługowo-handlowych - codziennie,
- dla budownictwa zwartego i osiedlowego - 2 razy w tygodniu,
- dla budownictwa jednorodzinnego - 1 raz w tygodniu,
- dla budownictwa zagrodowego (rozproszonego) - 1 raz w miesiącu.

Do czasu zamknięcia składowiska odpadów komunalnych w Smolniku nie ma konieczności zmiany dotychczasowego systemu transportu odpadów.

Konieczność taka zajdzie po tym terminie, gdyż odpady trzeba będzie transportować na duże odległości poza teren gminy. Możliwe są następujące warianty transportu odpadów:

Wariant I

Zakup samochodu specjalistycznego przeznaczonego do tego celu.

Wariant II

Zawarcie umowy na wywóz odpadów z firmą wyspecjalizowaną w tym zakresie.

O wyborze powinny zdecydować względy ekonomiczne.

Wybór wariantu I stwarza warunki większej niezależności i samodzielności w zarządzaniu gospodarką odpadami, a także możliwość świadczenia usług dla innych podmiotów. Wymaga dużych nakładów inwestycyjnych.

Wybór wariantu II nie wymaga inwestycji lecz jest mniej elastyczny i nie stwarza możliwości bezpośredniej kontroli podmiotu zarządzającego odpadami nad świadczonymi usługami. Może okazać się problematyczny w przypadku nienależytego wywiązywania się kontrahenta z obowiązków.

3. PLAN DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KOMUNALNYCH OSADÓW ŚCIEKOWYCH

Do 2012 roku nastąpi wzrost wytwarzanych w Gminie osadów ściekowych.

Kompostowanie z przeznaczeniem finalnym do rolniczego wykorzystania, jako metoda zagospodarowania osadów ściekowych jest preferowanym kierunkiem opisanym w KPGO.

Taki więc kierunek działań należy obrać na terenie Gminy, co nie oznacza, że nie istnieje możliwość stosowania innych dopuszczonych metod w przypadkach uzasadnionych ekonomicznie i technologicznie. Uzależnione to jest od warunków lokalnych i możliwości finansowania.

4. PLAN DZIAŁAŃ W SEKTORZE GOSPODARCZYM

4.1. Odpady z zakładów przemysłowych

Wytwórca odpadów zobowiązany jest do opracowania programu gospodarki odpadami lub złożenia informacji o wytwarzanych odpadach i sposobie gospodarowania nimi (w zależności od ilości wytwarzanych odpadów).

Zbiórka i wywóz odpadów z zakładów przemysłowych będzie prowadzona przez firmy działające w danej dziedzinie.

Sposób ten może funkcjonować w **połączeniu z systemem selektywnej zbiórki** odpadów komunalnych oraz odpadów komunalnych podlegających biodegradacji w **szczególności w małych przedsiębiorstwach**. Część odpadów z zakładów drzewnych i Nadleśnictw (kora, trociny) może być użyta do kompostowania wraz z osadami ściekowymi w kompostowni.

4.2. Odpady niebezpieczne z zakładów przemysłowych

Wytwórca odpadów zobowiązany jest do opracowania programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi lub złożenia informacji o wytwarzanych odpadach i sposobie gospodarowania nimi (w zależności od ilości wytwarzanych odpadów).

Odbiór odpadów niebezpiecznych będzie prowadzony przez wyznaczone firmy

5. PLAN DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH

5.1. Odpady z jednostek służby zdrowia i placówek weterynaryjnych

Dla pełnego unieszkodliwienia niebezpiecznych odpadów medycznych i weterynaryjnych powinny zostać wzmocnione działania służb inspekcyjnych oraz szkolenia z zakresu edukacji ekologicznej pracowników służby zdrowia i służb weterynaryjnych.

5.2. Wyeksploatowane pojazdy

Wszystkie pojazdy powinny być przekazywane w całości do punktów odbioru (autozłomy) lub bezpośrednio do wyspecjalizowanych stacji demontażu, skąd przekazywane będą autoryzowanym przetwórcom. Obowiązek przekazania samochodu do takiej placówki **spoczywa na ostatnim właścicielu samochodu**, który uzyska „**certyfiikat zniszczenia**”, jedyny dokument, uprawniający do wyrejestrowania samochodu.

5.3. Odpady elektroniczne

Główną kwestią w gospodarce odpadami elektrycznymi i elektronicznymi jest organizacja zbiórki urządzeń elektrycznych i elektronicznych.

Proponuje się przyjęcie dwuwariantowego systemu zbiórki takich odpadów:

- zbiórka od podmiotów gospodarczych - przez dystrybutorów urządzeń elektronicznych lub bezpośrednio od firm demontażowych; oraz
- zbiórka od użytkowników indywidualnych - przez przyjęty system zbierania odpadów komunalnych niebezpiecznych

5.4. Baterie i akumulatory

Akumulatory i baterie będą zbierane przez przyjęty system zbiórki odpadów komunalnych niebezpiecznych, a następnie transportowane do MPZON lub bezpośrednio do odbiorców. Należy wspierać akcje zbierania zużytych baterii organizowane przez placówki oświatowe na terenie gminy.

5.5. Azbest

Odpady zawierające azbest są **unieszkodliwiane tylko** poprzez składowanie. Taki sposób postępowania jest zgodny z obecnymi wymaganiami prawnymi oraz środowiskowymi.

Najważniejszym celem w planowaniu działań odnośnie odpadów zawierających azbest jest bezpieczne dla zdrowia ludzi usunięcie tych wyrobów i zdeponowanie ich na wyznaczonych składowiskach, w sposób eliminujący ich negatywne oddziaływanie.

Zadania organizacyjne:

- Monitoring usuwania oraz prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.
- Organizacja kampanii reklamowo-propagandowej w zakresie postępowania z odpadami zawierającymi azbest (zwiększenie świadomości zarówno pracowników administracji publicznej, jak i mieszkańców w zakresie oddziaływania azbestu na zdrowie ludzi oraz przepisów i procedur dotyczących azbestu).
- Współdziałanie z podmiotami, na terenie których znajduje się znaczna ilość odpadów azbestowych w zakresie ich unieszkodliwiania (Nadleśnictwa, Bieszczadzki Park Narodowy)

Bieszczadzki Park Narodowy, na którego terenie znajduje się znaczna ilość odpadów azbestowych (ok. 70 ton) opracowuje własny program unieszkodliwiania tych odpadów.

5.6. PCB

Na terenie gminy występują niewielkie ilości PCB, które są i będą kontrolowane przez zakład energetyczny, niemniej celowe jest przeprowadzenie akcji informacyjno-szkoleniowej w zakresie zagrożenia środowiska naturalnego przez PCB i możliwości przeciwdziałania tym skażeniom.

5.7. Odpady ropopochodne

System zbiórki olejów przepracowanych powinien zawierać następujące elementy:

1. Gminny punkt zlewu olejów odpadowych-przepracowanych (w ramach przyjętego systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych)

Gminy – zgodnie z zaleceniem Krajowego Planu Gospodarki Odpadami mają zorganizować Gminne Punkty Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych, w tym olejów odpadowych – przepracowanych i podjąć decyzję o ich lokalizacji. Jednak całość przedsięwzięć związanych ze zbiórką i zagospodarowaniem olejów przepracowanych powinna być koordynowana i kontrolowana na szczeblu wojewódzkim w celu zapewnienia jednolitości (kompatybilności) systemu.

Jeżeli wystąpi problem z lokalizacją punktu zlewu to np. stacja paliwowa przez zawarcie porozumienia z gminą, może pełnić rolę gminnego punktu zlewu olejów odpadowych-przepracowanych (stacje paliwowe zwolnione są z obowiązku uzyskania zezwolenia na zbiórkę i transport tego odpadu – Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 28 października 2002r. Dz.U. Nr. 188 poz. 1575), jeszcze innym rozwiązaniem może być zawarcie porozumienia gminy z warsztatem samochodowym na prowadzenie gminnego punktu zlewu.

VI. ZADANIA STRATEGICZNE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI DO 2012 r.

1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

W oparciu o informacje zawarte w poprzednich rozdziałach opracowany został program strategiczny i plan działania w dziedzinie gospodarki odpadami na terenie Gminy Lutowiska, którego celem jest poprawa sytuacji w zakresie gospodarki odpadami.

Okres planistyczny obejmuje lata 2005 - 2012.

Plan Gospodarki Odpadami został przygotowany na podstawie analizy stanu istniejącego gospodarki odpadami i ujawnionych w toku prac problemów.

Długoterminowy program działań strategicznych określa następujące zagadnienia:

- modyfikację struktury organizacyjnej sektora gospodarki odpadami,
- modyfikację systemu zbierania odpadów,
- propozycje budowy nowych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- sposoby finansowania nowych instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- mechanizmy zwrotu nakładów.

W Planie zaproponowane zostały: długoterminowy i krótkoterminowy program działań strategicznych.

2. ZADANIA STRATEGICZNE DO ROKU 2012

Zadania strategiczne do roku 2012 dla Gminy Lutowiska opracowano na podstawie wytycznych zawartych w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami Powiatu Bieszczadzkiego, Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego oraz KPGO. Zestawiono je w tabeli uwzględniając terminy realizacyjne oraz koszty wdrażania

Tab. 18. Zadania strategiczne do 2012 r. dla Gminy Lutowiska

Zadanie strategiczne / lata 2000 +	05	06	07	08	09	10	11	12	Koszt tys. zł	Instytucja odpowiedzialna za realizację
1. Działania krótkoterminowe wg harmonogramu zadań (patrz tab. 19)	X	X	X	X					879	gmina powiat
3. Rekultywacja składowiska odpadów w Smolniku (wprowadzenie roślinności wysokiej, uzupełnianie ubytków)					X	X	X	X	20	gmina
4. Weryfikacja działań krótkoterminowych		X		X					-	gmina powiat
5. Przeprowadzenie kampanii oświatowej w ramach edukacji ekologicznej	X	X	X	X	X	X	X	X	10	gmina powiat
6. Doskonalenie systemów selektywnej segregacji odpadów u źródła i odzysku surowców wtórnych	X	X	X	X	X	X	X	X	10	gmina
7. Doskonalenie systemu monitoringu gospodarki odpadami	X	X	X	X	X	X	X	X	10	gmina
8. Weryfikacja długoterminowego planu strategicznego					X			X	-	gmina powiat
Koszty zadań strategicznych długoterminowych razem z kosztami zadań krótkoterminowych									929	

3. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ

Harmonogram realizacji przedsięwzięć opracowano na podstawie Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Bieszczadzkiego oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego, wykorzystując zapisy z zadań przewidzianych dla samorządów.

HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ I PRZEDSIĘWZIĘĆ OBEJMUJĄCY OKRES 4 LAT

Zadania krótkoterminowe w latach 2005-2008

1. Gmina Lutowiska wprowadzi na swoim terenie następujące systemy gospodarowania odpadami:

- a. segregacji odpadów podlegających biodegradacji, które winny być kompostowane na terenach zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej w przydomowych stosach kompostowych,
- b. zbierania odpadów niebezpiecznych pochodzących z gospodarstw domowych.
System ten może być rozwiązany przez: utworzenie punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych przy sortowni odpadów lub mobilnego punktu zbiórki tych odpadów, w określone dni po określonej trasie będzie jeździł pojazd specjalistyczny, zatrzymując się w wyznaczonych miejscach i będzie odbierał odpady niebezpieczne,
- system zbierania odpadów wielkogabarytowych,
 - system zbierania sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
 - właściwego unieszkodliwiania odpadów z oczyszczalni ścieków,
2. Utworzona zostanie komunalna kompostownia o nie zaawansowanej technologii w celu kompostowania odpadów „zielonych”, odpadów organicznych z osiedli o zabudowie wielorodzinnej, organicznych odpadów gospodarczych (kora, trociny) wraz z komunalnymi osadami ściekowymi lub odpady te będą wywożone do przewidywanej kompostowni przy MPGK sp. z o.o. w Ustrzykach Dolnych
3. Zrealizowane zostaną etapy zamykania i rekultywacji składowiska odpadów w Smolniku przewidziane w harmonogramie.
4. Zorganizowany zostanie system wywozu odpadów pozostałych po segregacji (frakcji reszkowej) poza teren gminy, wybór odbiorcy podyktują względy ekonomiczne.

Tab. 19. Harmonogram zadań krótkoterminowych z kosztami w tys. zł

Przedsięwzięcie/ rok	2005	2006	2007	2008	Koszt	Instytucja odpowiedzialna za realizację
1.Przeprowadzenie kampanii informacyjnej, kształcenie społeczeństwa (edukacja ekologiczna)	X	X	X	X	10	gmina powiat
2.Uaktualnienie lokalnych przepisów gospodarki odpadami uwzględniających wprowadzenie nowych systemów zbierania odpadów	X				10	gmina
3.Wprowadzenie systemu komputerowej ewidencji i monitoringu odpadów w gminie	X	X			15	gmina
4.Wprowadzenie systemów zbierania: - sprzętu elektrycznego i elektronicznego, - odpadów wielkogabarytowych, - odpadów niebezpiecznych , - właściwego zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków	X X X X	X X X X				gmina
5.Wprowadzenie systemu zwiększonych opłat za odpady podlegające biodegradacji		X				gmina
6.Wdrożenie systemu kompostowania przydomowego		X	X		50	gmina

7. Wyznaczenie lokalizacji pod kompostownię o uproszczonej technologii (+projekt)				X	30	gmina
8. Zorganizowanie systemu zbierania i transportu odpadów (zakup samochodu specjalistycznego)			X		400	gmina
10. Zamknięcie i rekultywacja składowiska odpadów Smolniku	X	X	X	X	300	gmina
11. Zakup pojemników siatkowych w celu zagęszczenia i uzupełnienia sieci zbiórki selektywnej			X	X	12	gmina
12. Uzyskanie decyzji Starosty Bieszczadzkiego na zmianę sposobu użytkowania budynku kotłowni osiedlowej w Lutowiskach na sortownię odpadów w Lutowiskach.	X				2	gmina
13. Dostosowanie istniejącej sortowni odpadów do warunków standardowych		X	X	X	50	gmina
14. Weryfikacja działań krótkoterminowych		X		X	-	gmina powiat
Koszty zadań krótkoterminowych razem *					879	

* bez bieżących kosztów eksploatacyjnych

Kampania informacyjno - oświatowa w zakresie gospodarki odpadami (edukacja ekologiczna)

W ramach kampanii informacyjnej skierowanej do właścicieli domów jednorodzinnych i zabudowy szeregowej, promującej kompostowanie odpadów z ogrodów należy wykorzystać wszystkie dostępne sposoby przekazywania informacji zachęcających mieszkańców do segregacji odpadów takie jak: artykuły w mediach drukowanych, plakaty, broszurki, plakietki, informacje zamieszczone w internecie, porady udzielane przez telefon, nauczanie i szkolenie w szkołach, imprezy edukacyjne w kompostowniach, sortowniach i zakładach odzysku surowców wtórnych i unieszkodliwiania odpadów. Do najważniejszych czynników zapewniających skuteczność edukacji i kształtowania świadomości społecznej należy zaliczyć:

- ciągłość (informacje muszą być udostępniane przez długi czas),
- rozpoznanie (podobne znaki rozpoznawcze - logo we wszystkich rodzajach mediów),
- różnorodność (łączenie różnych rodzajów mediów i form przekazu)
- skoncentrowane wykorzystanie różnych mediów,
- profesjonalizm dziennikarzy i pracowników branży reklamowej,
- wizualizację poprzez wzbogacenie materiałów pisemnych obrazem,
- wyzwanie dla odbiorcy, zmuszające do myślenia,
- zaangażowanie innych zainteresowanych stron (szkoły stowarzyszenia, PKE),
- drobne darmowe usługi dla mieszkańców (np. darmowy kompost),
- dialog z mieszkańcami,
- kontrola i wizyty powtórne w wybranych miejscach, jeśli pojawią się problemy.

Jednocześnie pracownicy odpowiedzialni za gospodarkę odpadami w gminie powinni podnosić swoje kwalifikacje.

4. SZACUNKOWE KOSZTY PLANOWANEGO SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY

Tab. 20. Jednostkowe koszty zagospodarowania odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1mieszkańca w roku według KPGO

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych	Jednostkowe koszty zagospodarowania odpadów komunalnych [zł/ M/ rok]	
	w roku 2005	w roku 2010
Odpady komunalne ulegające biodegradacji	3.3	11.45
Odpady wielkogabarytowe	1.2	2.8
Odpady budowlane	0.8	3.05
Odpady niebezpieczne	0.9	2.85
Składowanie pozostałych odpadów	50.9	49.2
Razem	57.2	69.4

W oparciu o powyższe wskaźniki w kolejnej tabeli wyliczono prognozowane koszty zagospodarowania odpadów w poszczególnych latach bilansowych.

Tab. 21. Koszty eksploatacyjne zagospodarowania odpadów [tys. zł/ rok] w Gminie Lutowiska w latach 2005 i 2010

Rodzaj odpadów	Jednostkowe koszty zagospodarowania odpadów komunalnych [zł /M/ rok]		Koszty zagospodarowania odpadów komunalnych [tys. zł/ rok]	
	w roku 2005	w roku 2010	w roku 2005	w roku 2010
Prognozowana ilość osób	2264	2271	-	-
Odpady ulegające biodegradacji	3.3	11.45	7,5	26,0
Odpady wielkogabarytowe	1.2	2.8	2,7	6,4
Odpady budowlane	0.9	3.05	2,0	6,9
Odpady niebezpieczne	0.9	2.85	2,0	6,5
Składowanie pozost. odpadów	50.9	49.2	115,2	111,7
Razem	57.2	69.3	129,4	157,5

4.2. Koszty inwestycyjne - zasady finansowania

Zakres przewidywanych inwestycji obejmujących obiekty infrastruktury, maszyny i urządzenia stanowiące środki trwałe (samochody specjalistyczne, maszyny i urządzenia, pojemniki) powinien być przedmiotem studium wykonalności. Celem studium jest określenie realności wykonania zamierzonych przedsięwzięć zarówno pod kątem ich sfinansowania, jak i konsekwencji finansowych wdrożenia, a więc poziomu niezbędnych do pokrycia kosztów eksploatacji. Koszty inwestycji mogą być pokrywane z następujących źródeł:

- opłaty odbiorców usług - stanowią dość pewne źródło środków finansowych pod warunkiem, że ich poziom pozwala na pokrycie całości kosztów eksploatacyjnych i inwestycyjnych w skali roku;
- środki własne budżetów gmin - jest to najtańszy, bo bezzwrotny, dotacyjny środek finansowy. Konieczne jest uwzględnienie tego typu wydatków w budżetach gmin, co powoduje konieczność wcześniejszego planowania (jesienią na kolejny rok);
- dotacje ze źródeł zewnętrznych - krajowych, głównie z narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska; zagranicznych- mają znaczenie marginalne;
- pożyczki z funduszy celowych i kredyty preferencyjne - są podstawowym źródłem środków na inwestycje w dziedzinie ochrony środowiska w warunkach polskich. Pożyczek udziela Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz na zbliżonych zasadach fundusze wojewódzkie. Przedsięwzięcia finansowane przez NFOŚiGW muszą spełniać następujące kryteria:

- zgodność z polityką ekologiczną państwa,
- efektywności ekologicznej,
- efektywności ekonomicznej,
- uwarunkowań technicznych i jakościowych,
- zasięgu oddziaływania,
- wymogów formalnych.

Samorządy mogą uzyskiwać pożyczki na pokrycie 70% kosztów zadania. Znaczna część pożyczki może zostać umorzona po zrealizowaniu inwestycji w planowanym terminie. Najniższe możliwe do uzyskania oprocentowanie wynosi 0,2 kredytu refinansowego.

Preferencyjne kredyty, bez możliwości umorzeń, oferuje np. Bank Ochrony Środowiska S.A. Pożyczki i preferencyjne kredyty są zazwyczaj udzielane na krótkie okresy - do kilku lat. Powoduje to znaczne skumulowanie kosztów finansowych obsługi zadłużenia, skutkujące podwyżką cen usług (jeżeli koszty finansowe są ich elementem) lub znacznymi wydatkami z budżetu gmin.

- komercyjne kredyty bankowe - ze względu na duże koszty finansowe związane z oprocentowaniem, kredyty komercyjne nie powinny być brane pod uwagę jako podstawowe źródła finansowania inwestycji, lecz jako uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych. Samorządy są obecnie postrzegane przez banki jako interesujący i wiarygodni klienci, stąd dostęp do kredytów jest coraz łatwiejszy.
- emisja obligacji komunalnych - obligacje mogą być emitowane w przypadku, jeżeli dają szansę pozyskania środków taniej niż kredyty bankowe, a pożyczki preferencyjne nie są możliwe do pozyskania.
- udział kapitałowy lub akcyjny - polega na objęciu udziałów finansowych w przedsięwzięciu inwestycyjnym przez podmioty prywatne lub publicznych inwestorów instytucjonalnych (fundusze inwestycyjne).
- Fundusze inwestycyjne - wejście ekologicznych funduszy inwestycyjnych (green equity funds) na rynek finansowy ochrony środowiska, może okazać się przełomowe dla usprawnienia podejmowania decyzji inwestycyjnych oraz integracji ochrony

środowiska z przedsięwzięciami o charakterze gospodarczym. Doświadczenie z łączeniem wymagań ochrony środowiska i rozwoju produkcji może być przydatne do niedopuszczenia do zwiększenia obciążeń środowiska w warunkach wzrostu gospodarczego.

4.3. Koszty eksploatacyjne - zasady finansowania

Podstawowym źródłem przychodów są opłaty za wywóz odpadów i opłaty za ich przyjęcie do składowania bądź unieszkodliwienia. Uzupełniającymi źródłami przychodów są wpływy z tytułu sprzedaży:

- surowców wtórnych,
- kompostu,

Coraz częściej za przychody uważa się również brak kosztów transportu, składowania lub przerobu odpadów w efekcie działań związanych z minimalizacją i unikaniem powstawania odpadów (akcje edukacyjne).

Prawidłowo przyjęta i stosowana cena usuwania i składowania odpadów powinna uwzględniać:

- pokrycie całości kosztów związanych z bieżącą, technologiczną i organizacyjną eksploatacją elementów gospodarki odpadami,
- pokrycie kosztów finansowych inwestycji jako zwrot zobowiązań zaciągniętych przy realizacji inwestycji (spłata odsetek, rat kapitałowych, wykup obligacji),
- rozsądny zysk przedsiębiorstw realizujących usługi.
- Ponadto, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (Dz. U. Nr 62, poz.628), cena przyjęcia odpadów na składowisko powinna uwzględniać w szczególności koszty budowy, eksploatacji, zamknięcia, rekultywacji, monitorowania i nadzorowania składowiska odpadów (art. 61). Należy również uwzględnić opłatę za korzystanie ze środowiska polegające na umieszczeniu odpadów na składowisku.

VII. WNIOSKI Z ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

Stosowanie i sukcesywne ulepszanie do założonych poziomów obsługi systemu zorganizowanego wywozu odpadów na terenie analizowanej gminy **przyczyni się** do wyeliminowania odpadów kierowanych na nielegalne „dzikie” wysypiska odpadów, co przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska, zwłaszcza gruntowo-wodnego.

Stosowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz spełnianie wymogów odnośnie dopuszczonych limitów **przyczyni się** do stopniowego obniżania się udziału odpadów o cechach surowców wtórnych (zwłaszcza odpadów opakowaniowych,) w strumieniu odpadów kierowanych na składowiska. Dzięki temu zarówno nastąpi oszczędność pojemności i powierzchni składowisk, co wpłynie bezpośrednio na zmniejszenie zapotrzebowania na zajmowanie nowych powierzchni pod deponowanie odpadów.

Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki i limitów odzysku odpadów o charakterze niebezpiecznym z odpadów komunalnych **przyczyni się** niewątpliwie do zmniejszenia niekorzystnej presji substancji niebezpiecznych na środowisko.

Składowanie odpadów na analizowanym obszarze zostanie zlikwidowane. Zmniejszany będzie sukcesywnie w strumieniu odpadów kierowanych do składowania poza teren udział odpadów o cechach surowców wtórnych (selektywna zbiórka) oraz odpadów ulegających biodegradacji (kompostowanie). Wszystkie opisane **zmiany będą służyły poprawie jakości środowiska** na obszarze analizowanego terenu.

REASUMUJĄC: W wyniku realizacji zadań i działań związanych z wdrażaniem niniejszego projektu planu gospodarki odpadami na terenie analizowanego obszaru NASTĘPOWAĆ BĘDZIE POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I STOPNIOWE PRZYWRACANIE WALORÓW MIEJSC ZDEGRADOWANYCH (na skutek rekultywacji składowiska odpadów i zapobiegania ich powstawaniu oraz uporządkowania gospodarki odpadami).

VIII. SPOSÓB MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU

Przebieg realizacji Gminnego Planu Gospodarki Odpadami musi być systematycznie kontrolowany (monitorowany). Monitoring ten ma istotne znaczenie informacyjne. Jego głównym celem jest usprawnienie procesów zarządzania Gminnym Planem.

Zarządzanie to dotyczy zarówno działań bieżących, jak i okresowo dokonywanych ocen i aktualizacji celów i priorytetów.

System monitoringu realizacji „Planu” składa się z trzech elementów:

- monitoring środowiska,
- monitoring Gminnego Planu Gospodarki Odpadami i gospodarki odpadami,
- monitoring społeczny (odczucia i skutki).

1. MONITORING ŚRODOWISKA

Monitoring ten na terenie województwa Podkarpackiego realizowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przy współudziale jednostek organizacyjnych i naukowo – badawczych.

Monitoring ten realizowany jest pod nadzorem GIOŚ.

- Mierniki efektów ekologicznych to wielkości uzyskane podczas pomiarów lub szacunków.
- Wyniki monitoringu porównywane są z normatywami jakości środowiska. Normatywy te są już podstawą odniesienia oceny, ale przede wszystkim określają cele ekologiczne (jakość środowiska nie może być gorsza od wartości normatywnej). W takim ujęciu monitoring środowiska jest także narzędziem monitoringu efektów realizacji „Programu Ochrony Środowiska” (w rozumieniu osiągnięcia celów).
- Kryteria normatywne stanu środowiska oraz systemy ocen i pomiarów ulegają obecnie ewolucji w związku z unifikowaniem systemu krajowego z systemem monitoringu Unii Europejskiej.

- Planowane zmiany systemu monitoringu środowiska będą wymagały istotnego wzmocnienia osobowego oraz technicznego.
- Planowane zmiany systemu wskaźników i normatywów będą wymagały aktualizacji oceny stanu środowiska w województwie podkarpackim (w świetle nowych wartości normatywnych oraz zwiększenia ilości punktów pomiarowych) i rozszerzenia zasięgu merytorycznego pomiarów.

2. MONITORING WDRAŻANIA GMINNEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI

Realizacja tej części zadań składa się z oceny:

- osiągnięcia celów ekologicznych,
- stopnia realizacji zadań,
- oceny podstaw poszczególnych realizatorów.

Wyniki oceny są podstawą zarządzania Gminnym Planem Gospodarki Odpadami w aspekcie weryfikacji (aktualizacji) celów, modyfikacji mechanizmów niezbędnych do realizacji poszczególnych zadań oraz do egzekwowania zakresu realizacji od wykonawców (od urzędów, instytucji i podmiotów gospodarczych).

2.1. Monitoring osiągnięcia celów ekologicznych

Wykorzystuje się tu wyniki monitoringu środowiska, a także oceny poznawcze skali osiągnięć z osiągnięciami planowanymi. W związku z tym głównymi miernikami realizacji celów Gminnego Planu są:

- odsetek (%) redukcji zagrożeń lub skali korzystania ze środowiska (np. emisji zanieczyszczeń lub % redukcji zużycia zasobów naturalnych), a także % wzrostu korzyści (np. wzrostu odzysku, wzrostu zasobów, wzrostu stopnia oczyszczenia, wzrost powierzchni zrekultywowanych). Wartości te porównywane są z planowanymi odsetkami redukcji zagrożeń lub wzrostu korzyści,
- wskaźniki jednostkowe (np. ilość odpadów lub ścieków wytwarzanych przez 1 mieszkańca, ilość zużywanej wody oraz wartości liczbowe (np. liczba miejscowości czy gmin stosujących zalecane rozwiązania, ilość wody odzyskanej i powtórnie wykorzystanej, ilość składowisk ogółem i posiadających stosowne zezwolenia i zabezpieczenia),
- liczba jednostek organizacyjnych przeprowadzających działania lub liczba działań (np. liczba jednostek, które wykonały obowiązujące plany, programy lub przeglądy, liczba działań kontraktowych).

2.2. Monitoring realizacji celów i zadań

Monitoring realizacji celów i zadań prowadzony jest przez Wójta Gminy. Dotyczy oceny realizacji corocznego planu działań w aspekcie:

- ilości i jakości zakresu i kosztów zadań zrealizowanych,
- przyczyn częściowego wykonania zadań zaplanowanych lub przyczyn zaniechania realizacji zadania,
- ustalenia narzędzi optymalizujących realizację zadań na rok następny,

- określenia zakresu merytorycznego zadań na rok następny wraz z oceną ich przygotowania organizacyjnego i finansowego.

Tabela 22. Wskaźniki monitorowania planów

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy
1	Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych / 1 mieszkańca x rok	Mg/M/rok
2	Udział odpadów z sektora komunalnego składowanych na wysypisku	%
3	Stopień pokrycia mieszkańców selektywną zbiórką odpadów	%
4	Ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych biodegradowalnych	Mg/M/rok
5	Ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych wielkogabarytowych	Mg/M/rok
6	Ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych budowlanych	Mg/M/rok
7	Ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych niebezpiecznych	Mg/M/rok
8	Stopień odzysku odpadów komunalnych biodegradowalnych	%
9	Stopień odzysku odpadów komunalnych wielkogabarytowych	%
10	Stopień odzysku odpadów komunalnych budowlanych	%
11	Stopień odzysku odpadów komunalnych niebezpiecznych	%
12	Udział odpadów z sektora gospodarczego składowanych na składowiskach	%
13	Stopień wykorzystania gospodarczego odpadów przemysłowych	%
14	Stopień unieszkodliwienia odpadów niebezpiecznych	%
15	Udział odzyskiwanych surowców wtórnych w całkowitym strumieniu odpadów komunalnych i komunalnopodobnych	%

Określenie powyższych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji pochodzących z monitoringu. środowiska. Informacje te powinny być opracowane przez odpowiednie służby. W oparciu o analizę wskaźników grupy będzie możliwa ocena efektywności realizacji „Planu gospodarki odpadami” a w oparciu o tą ocenę – aktualizować plan.

Stopień realizacji zadań jest w pewnej części również oceną (samooceną) władz samorządowych w zakresie zarządzania Gminnym Planem Gospodarki Odpadami.

2.3. Monitoring postaw realizatorów

Efekty realizacji Gminnego Planu w ogromnej, jeśli nie największej, mierze zależą od stopnia zaangażowania i dotyczą jego wykonawców, czyli Władzy Gminy oraz kierownictwa podmiotów gospodarczych.

Ocenę postaw realizatorów wykonuje Wójt Gminy równolegle z coroczną realizacją planu działań.

2.4. Monitoring, kontrola, egzekwowanie gospodarki odpadami

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. (Dz.U z .2001 r. Nr 152 poz. 1740) w sprawie niezbędego zakresu informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania oraz sposobu prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami Marszałek Województwa jest odpowiedzialny za tworzenie bazy danych na temat wytwarzanych odpadów przez podmioty gospodarcze. W załącznikach nr 1 i 2 rozporządzenie powyższe wprowadza układy informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania przez Ministra Środowiska i Marszałków Wojewódzkich w celu prowadzenia baz. W dziale Nr 6 załączników 1 i 2 określone zostały układy informacji dotyczące planów gospodarki odpadami. Informacje te będą przekazywane ze szczebla wojewódzkiego do szczebla centralnego i pozwolą na dokonywanie raz na 2 lata oceny wdrażania uchwalonych planów gospodarki odpadami.

Wg Krajowego Planu Gospodarki Odpadami sprawą pierwszorzędnej wagi jest opracowanie i wdrożenie wojewódzkich baz, które zawierać będą kompleksową informację o odpadach łącznie z informacją o przedsiębiorstwach i instalacjach odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Urzędy Marszałkowskie zobowiązane są do przekazania pierwszych raportów wojewódzkich za rok 2002 sporządzonych na podstawie wojewódzkich baz danych w terminie do 30 czerwca 2003 r.

Komputerowy System Monitoringu (KSM) umożliwia realizację ustawowego obowiązku Marszałka dotyczącego prowadzenia wojewódzkiej bazy danych o wytwarzanych odpadach i gospodarowania nimi. Zawiera on następujące informacje:

1. o ilościach i rodzajach wytworzonych odpadów, z wyłączeniem olejów odpadowych i komunalnych osadów ściekowych,
2. o sposobach gospodarowania poszczególnymi rodzajami odpadów, z wyłączeniem olejów odpadowych i komunalnych osadów ściekowych, z podaniem metod odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
3. o gospodarce olejami odpadowymi, z wyszczególnieniem ilości olejów odpadowych poddanych odzyskowi i unieszkodliwionych oraz liczby wydanych decyzji i wpisów do rejestru w zakresie gospodarowania olejami odpadowymi,
4. o gospodarce komunalnymi osadami ściekowymi, z wyszczególnieniem składu i właściwości komunalnych osadów ściekowych oraz miejsc ich stosowania,
5. o rejestrze wydanych decyzji w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z zestawieniem rejestrów posiadaczy odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
6. o planach gospodarki odpadami, z uwzględnieniem zakresu planu i terminów kolejnych etapów opracowywania planu,
7. o instalacjach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, z wyodrębnieniem składowisk odpadów i instalacji do termicznego przekształcania odpadów.

Układ informacji w wojewódzkiej bazie danych zawiera załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie niezbędnego zakresu informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania oraz sposobu prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami (Dz.U. z 2001 r. Nr 152 poz.1740).

Przetwarzanie danych następuje poprzez wybór jednego lub kilku z następujących kryteriów wyboru danych:

1. kod i rodzaj odpadów,
2. posiadacz odpadów,
3. rodzaj instalacji,
4. projektowana moc przerobowa instalacji,
5. spełnianie przez instalacje poszczególnych wymogów ustawowych,
6. rodzaj decyzji i wpisu do rejestrów,
7. powiat,
8. gmina,
9. przedział czasowy, a w szczególności rok, data, termin obowiązywania decyzji.

Poza w/w informacjami program umożliwi gromadzenie danych dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gmin, w tym zbiórki selektywnej, „dzikich wysypisk” itp.

Tabela 23. Etapy monitoringu gospodarki odpadami (I etap)

Zadanie	Termin
Raport wojewódzki o wytwarzaniu i gospodarowaniu odpadami w roku 2003	Czerwiec 2004
Raport wojewódzki o wytwarzaniu i gospodarowaniu odpadami w roku 2004	Czerwiec 2005
Konsultacje i opiniowanie Krajowego Planu Gospodarki Odpadami przed uchwaleniem przez Radę Ministrów	III kwartał 2006

W związku z powyższym należy stworzyć bazy danych, w których będzie można zbierać dane, niezbędne do opracowania raportu dla województwa.

Sprawozdanie z realizacji „Planu” powinno obejmować :

- sprawozdanie z wykonanych zadań organizacyjnych i techniczno- technologicznych,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- sprawozdanie z realizacji harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć.

II Etap w okresie 2007-2011 - nastąpi aktualizacja planu wojewódzkiego oraz powiatowych i gminnych. Na bieżąco będzie prowadzona sprawozdawczość gminnej bazy danych o odpadach, w oparciu o którą prowadzona będzie powiatowa i wojewódzka baza danych, a dalej centralna baza danych, dotycząca wytwarzania i gospodarowania odpadami.

Niezależnie od przedstawionych wyżej działań — równolegle przebiegać powinno tworzenie systemu monitoringu zgodnie z ustawą o opakowaniach i odpadach opakowaniowych.

Krajowy system monitoringu opakowań i odpadów opakowaniowych, wprowadzony nowym ustawodawstwem obowiązującym od 2002 r., powinien zapewnić od roku 2003 dostęp:

Ministrowi Środowiska do danych, które umożliwią sporządzenie krajowego raportu w ujęciu formularzy Decyzji 97/138/WE oraz prowadzenie kontroli realizacji zadań i wprowadzanie działań korygujących w przypadku (np. instrumentów finansowych lub organizacyjno-prawnych),

Marszałkom województw do danych, które umożliwią sporządzenie wojewódzkich planów gospodarki odpadami opakowaniowymi oraz raportu wojewódzkiego i sprawozdania rocznego,

społeczeństwu i zainteresowanym jednostkom do informacji o krajowych poziomach odzysku, recyklingu itp.

Obowiązki sprawozdawcze dotyczą producentów, importerów i eksporterów opakowań oraz wyrobów, a także organów administracji publicznej i Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Zasobów Wodnych.

2.5. Monitoring społeczny

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Planu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach – odczucia i skutki) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej.

Tabela 24. Wskaźniki monitorowania społecznego planu

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy
1	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami wg oceny jakościowej	%
2	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. dzikie wysypiska)	liczba / opis
3	Liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno-informacyjnych,	liczba / opis

Określenie powyższych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji pochodzących z badań społecznych np. raz na 4 lata, które powinny być prowadzone przez wyspecjalizowane jednostki.

Mierniki społecznych efektów programu są wielkościami wolnozmiennymi, wynikającymi z badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska.

W oparciu o analizę wskaźników będzie możliwa ocena efektywności realizacji „Planu gospodarki odpadami” a w oparciu o tą ocenę – aktualizować plan.

3. WDRAŻANIE GMINNEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI

3.1. Procedura wdrażania

Wdrażanie Gminnego Planu ... będzie prowadzone przez następujące podmioty:

- Zarząd Województwa, /zadania na szczeblu ponadgminnym/
- Starostwa Powiatowe, /zadania na szczeblu ponadgminnym/
- **Gminy, Związki Gmin, /zadania na szczeblu gminnym/**
- **Międzygminne Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami,**
- Przedsiębiorstwa komercyjne,

Wdrażanie będzie się odbywało przy udziale następujących instytucji:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Organizacje pozarządowe.

Narzędziem ekonomicznym gospodarowania odpadami w gminie są Gminny oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGA i WFOŚiGW). Służą one do finansowania przedsięwzięć z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym także nowoczesnemu gospodarowaniu odpadami komunalnymi. Na dochód GFOŚiGW składa się:

1. Całość wpływów z opłat za usuwanie drzew i krzewów.
2. 50% wpływów z opłat za składowanie odpadów na terenie gminy.
3. 10% wpływów z opłat i kar z terenu gminy za pozostałe rodzaje gospodarczego korzystania ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian oraz szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych. Dysponentem GFOŚiGW jest Wójt gminy.

Dochody te mogą być wykorzystane na m.in.:

1. Dotowanie i udzielanie kredytów na działania modernizacyjne i inwestycyjne służące ochronie środowiska.
2. Realizację przedsięwzięć związanych z gospodarczym wykorzystaniem odpadów.
3. Wspieranie działań zapobiegających powstawaniu odpadów.

Wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast są zobowiązani do corocznego przedstawiania radzie gminy (miasta) oraz zestawienia przychodów i wydatków tego funduszu.

Zanim poszczególne elementy systemu zbiórki zostaną wdrożone, rozpisane będą przetargi na zakup sprzętu oraz usługi odbioru i wywozu odpadów.

Przeprowadzona zostanie również kampania informacyjna. Niezbędne jest również sporządzenie budżetów przyszłych inwestycji i systemu zbiórki, uwzględniając wyniki przetargów i inne koszty.

3.2. Ocena i procedury oceniania

Zgodnie z ustawą o odpadach projekty planów podlegają zaopiniowaniu:

1. projekt planu krajowego — przez zarządy województw;

2. projekt planu wojewódzkiego — przez ministra właściwego do spraw środowiska oraz organy wykonawcze powiatów i gmin z terenu województwa;
3. projekt planu powiatowego — przez zarząd województwa oraz przez organy wykonawcze gmin z terenu powiatu;
4. projekt planu gminnego — przez zarząd województwa oraz zarząd powiatu.

Mechanizm ten powoduje, że każdy plan będzie mieć charakter ponadlokalny.

Plan Gospodarki Odpadami wymagać będzie aktualizacji w cyklu czteroletnim. Aktualizacja PGO powinna obejmować ocenę istniejących systemów zbiórki odpadów i ilości produkowanych odpadów, względem założonych celów i wymogów prawnych. Wyniki oceny stanowiąc będą podstawę do opracowania nowych celów i podjęcia działań z nich wynikających.

3.3. Sprawozdawczość

Sprawozdawczość z realizacji Gminnego Planu powinna obejmować:

- wykonanie zadań organizacyjnych i techniczno- technologicznych,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- realizację harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć.

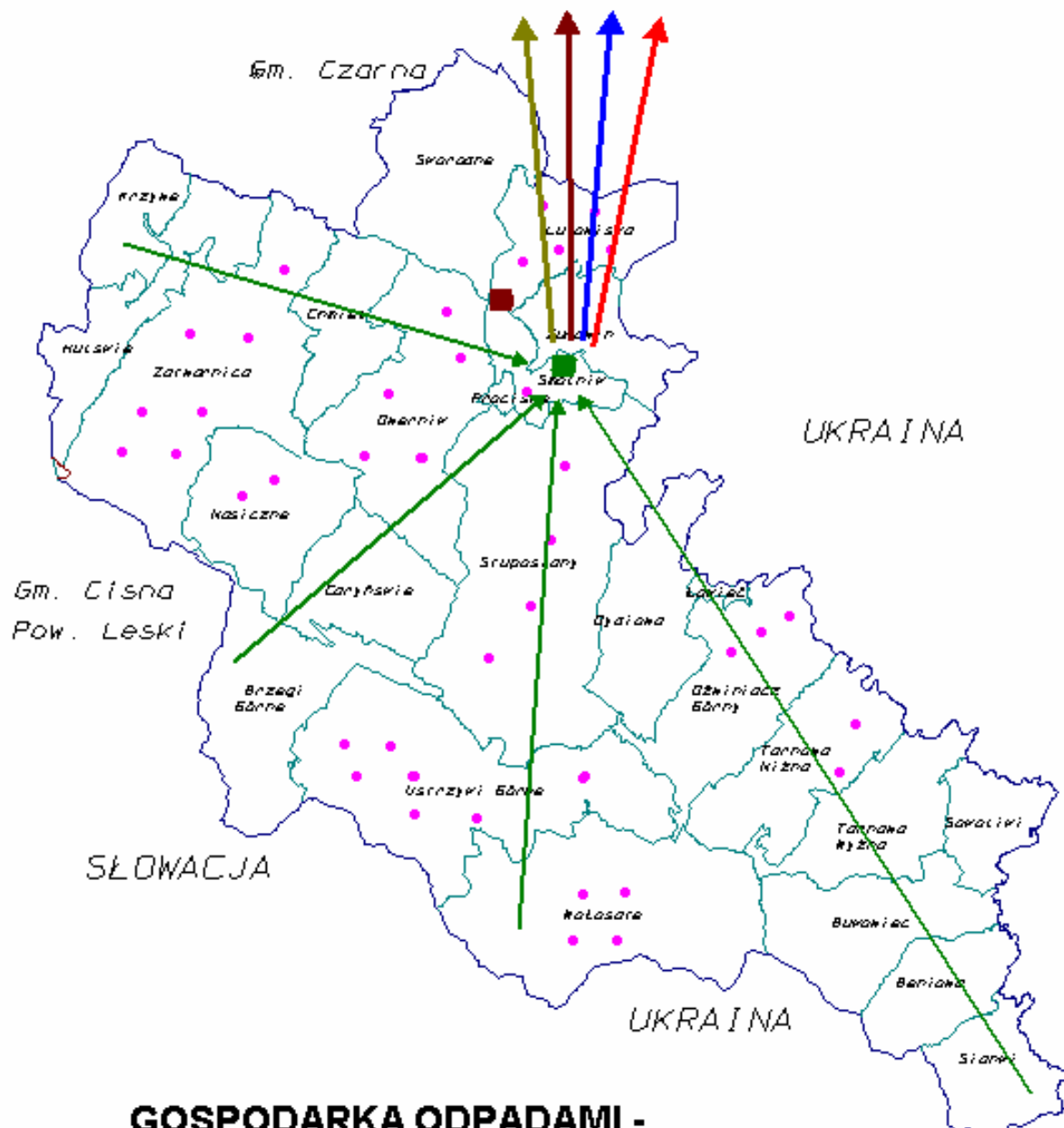
Aktualizacja planu gospodarki odpadami powinna być dokonana nie później niż po czterech latach, ze szczególnym uwzględnieniem następujących elementów:

- Czy systemy zbiórki odpadów są skuteczne i właściwie wdrażane, np. czy sortowanie odpadów przebiega prawidłowo i jak zmienia się produkcja odpadów?
- Czy pozostałe frakcje odpadów są segregowane i odbierane właściwie?
- Czy istnieją odpady sprawiające trudności, które powinny podlegać osobnemu systemowi zbiórki?
- Czy taryfikator jest przejrzysty i odpowiedni do kosztów i czy realizuje zasadę “producent odpadów płaci”?
- W jaki sposób zmienia się produkcja odpadów i jaki ma to wpływ na działalność zakładu utylizacji odpadów?
- Czy cele Strategii Gospodarki Odpadami są osiąganane?
- Jakie powinny być przyszłe cele gospodarki odpadami?

Ustawa o Odpadach wymaga, **aby co dwa lata sporządzany był raport** o postępach we wdrażaniu Gminnego Planu przez Wójta Gminy i **przedkładany Radzie Gminy**.

Raport powinien skupiać się na analizie dochodzenia do celów, **ze szczególnym uwzględnieniem** elementów **planu krótkoterminowego**.

Raport powinien omawiać aktualne i/lub prognozowane zmiany w założeniach i pozycjach budżetowych, a także możliwości podjęcia nowych inicjatyw na rzecz poprawy planu.

GOSPODARKA ODPADAMI - GMINA LUTOWSKA

- - istniejące składowisko odpadów komunalnych do zamknięcia w 2007 r.
- - sortownia odpadów
- - eksport odpadów komunalnych -frakcja reszkowa
- - eksport surowców wtórnych
- - eksport odpadów wielkogabarytowych
- - eksport odpadów niebezpiecznych
- - rozmieszczenie pojemników na odpady (trójwarkowych)
- - zbiórka odpadów wstępnie segregowanych u źródła

Wykaz skrótów i pojęć stosowanych w Planie gospodarki odpadami

Cel w gospodarowaniu odpadami - to, do czego się dąży, co się chce osiągnąć w gospodarowaniu odpadami.

Gospodarowanie odpadami - rozumie się przez to zbieranie, transport, odzysk, i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów.

Komunalne osady ściekowe - rozumie się przez to pochodzący z oczyszczalni ścieków osad z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych.

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Likwidacja składowiska – rozumie się przez to zespół działań inwestycyjnych w zakresie zabezpieczenia i docelowej eliminacji zagrożeń dla środowiska.

Odpady - oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Odpady komunalne - rozumie się przez to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Odpady kuchenne ulegające biodegradacji - domowe odpady organiczne pochodzenia roślinnego i zwierzęcego ulegające biodegradacji oraz odpady pochodzące z pielęgnacji kwiatów domowych, balkonowych - ulegające biodegradacji.

Odpady medyczne - rozumie się przez to odpady powstające w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych oraz prowadzeniem badań i świadczeń zdrowotnych oraz prowadzeniem badań i doświadczeń naukowych w zakresie medycyny.

Odpady ulegające biodegradacji - rozumie się przez to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów.

Odpady weterynaryjne - rozumie się przez to odpady powstające w związku z badaniem, leczeniem zwierząt lub świadczeniem usług weterynaryjnych, a także w związku z prowadzeniem badań naukowych i doświadczeń na zwierzętach.

Odzysk - rozumie się przez to wszelkie działania, nie stwarzające zagrożeń dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do w/w ustawy o odpadach.

PCB - rozumie się przez to polichlorowane bifenyly, polichlorowane trifenyly, monometylotetra-chlorodifenylometan, monometylodibromo-difenylometan oraz mieszaniny zawierające jakkolwiek z tych substancji w ilości powyżej 0,005 % wagowo łącznie.

Posiadacz odpadów - rozumie się przez to każdego, kto faktycznie włada odpadami (wytwórcę odpadów, inną osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną); domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości.

PPGO – Powiatowy plan Gospodarki Odpadami

Recykling - rozumie się przez to taki odzysk, który polega na powtórny przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym

lub o innym przeznaczeniu, w tym też recykling organiczny, z wyjątkiem odzysku energii.

Recykling organiczny - rozumie się przez to obróbkę tlenową (w tym kompostowanie), lub beztlenową odpadów ulegających rozkładowi biologicznemu w kontrolowanych warunkach przy wykorzystaniu mikroorganizmów, w wyniku której powstaje materia organiczna lub metan; składowanie na składowisku odpadów nie jest traktowane jako recykling organiczny.

Składowisko odpadów – rozumie się przez to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów.

Składowisko odpadów komunalnych – rozumie się przez to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów komunalnych.

SPOIN – Stacja Przeladunkowa Odpadów Innych niż Niebezpieczne

Strategia gospodarki odpadami - sposób przygotowania i prowadzenia gospodarowania odpadami.

System gospodarki odpadami - należy przez to rozumieć ogół działań inwestycyjnych i organizacyjnych realizowanych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi i innymi dokumentami, zmierzających do osiągnięcia założonych celów w gospodarce odpadami.

Unieszkodliwianie - rozumie się przez to poddanie odpadów określonym procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych, określonych w załączniku nr 6 do w/w ustawy o odpadach w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.

Wytwórca odpadów - rozumie się przez to każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów; wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątania, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej.

Zadania - działania zmierzające do osiągnięcia wyznaczonych celów

Zbieranie odpadów - rozumie się przez to każde działanie, w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania.

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejszy Plan Gospodarki Odpadami sporządzono dla Gminy Lutowiska. Celem Planu jest wybór i wskazanie optymalnej drogi postępowania w zakresie gospodarki odpadami, w szczególności odpadami komunalnymi powstającymi na terenie Gminy Lutowiska.

Przedstawione cele i działania są zgodne z obowiązującym ustawodawstwem z analizowanej dziedziny oraz kierunkiem działań określonym w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami i Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego.

Zasadniczo w uproszczeniu możemy wyróżnić następujące elementy składowe będące podstawą konstrukcji niniejszego Planu, a mianowicie:

1. wstępu i danych charakteryzujących analizowany obszar
2. analizy stanu istniejącego w zakresie gospodarki odpadami z wskazaniem prognozy zmian
3. przedstawieniu konkretnych działań w celu osiągnięcia zakładanych celów
4. określeniu kosztów wdrażania Planu i systemu kontroli realizacji zadań objętych Planem

1. We wstępie dokonano analizy stanu prawnego z zakresu gospodarki odpadami, z wykazem obowiązujących aktów prawnych. Charakterystyka obszaru analizowanej Gminy ma na celu wskazanie stanu istniejącego pod względem demograficznym, gospodarczym, społecznym oraz przyrodniczym mającego wpływ na rodzaj planowanego systemu gospodarki odpadami. Dane demograficzne i gospodarcze były niezbędne do przeprowadzenia analizy prognozy zmian strumienia emisji poszczególnych rodzajów odpadów.

Polityka i cele w zakresie gospodarki odpadami na szczeblu gminy powinny być zgodne z polityką i celami ustalonymi w tym zakresie na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Podstawowe zasady, jakich należy przestrzegać w gminach powiatu bieszczadzkiego w zakresie gospodarki odpadami to:

- Wprowadzanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadlokalnym, budowa Stacji Przeladunkowej Odpadów (SPOIN.)
- Redukcja w odpadach kierowanych na składowiska zawartości składników biodegradowalnych.
- Wdrażanie systemu eliminacji odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, ich zbiórki i unieszkodliwiania.
- Modernizacja wskazanych składowisk odpadów komunalnych na terenie powiatu bieszczadzkiego, które nie spełniają wymogów ochrony środowiska, a są konieczne do realizacji gospodarki odpadami na terenie powiatu.
- Zamykanie i rekultywacja składowisk wyłączonych z eksploatacji oraz nieczynnych kwater na składowiskach funkcjonujących.

Gmina Lutowiska jest największą obszarowo 476 km² i jednocześnie najrzadziej zaludnioną gminą w Polsce. Gęstość zaludnienia wynosi poniżej 5 osób/km².

Tab. 1. Ilość gospodarstw w zabudowie jedno i wielorodzinnej

Liczba gospodarstw	Zabudowa jednorodzinna	Zabudowa wielorodzinna
753	573	180

Tab.2. Podział administracyjny i liczba mieszkańców Gminy Lutowiska w 2003 r.

Miejscowości wchodzące w skład gminy	Liczba mieszkańców
1. Beniowa	1
2. Bereżki	46
3. Brzegi Górne	4
4. Caryńskie	3
5. Chmiel	150
6. Dwerniczek	66
7. Dwernik	149
8. Hulskie	3
9. Krzywe	3
10. Lutowiska	751
11. Muczne	45
12. Nasiczne	49
13. Procisne	52
14. Pszczeliny	152
15. Skorodne	47
16. Smolnik	183
17. Stuposiany	114
19. Sękowiec	15
20. Tarnawa Niżna	35
21. Ustrzyki Górne	114
22. Wołosate	33
23. Zatwarnica	238
24. Żurawin	13
Ogółem w gminie	2263

2. Przeprowadzenie analizy stanu istniejącego miało na celu wskazanie aktualnego postępowania w zakresie zorganizowanej gospodarki odpadami w szczególności odpadami komunalnymi. Miało to niewątpliwie znaczenie przy wyborze celów i zadań ujętych w dalszej właściwej części Planu. Głównych jednak powodem celem było dokonanie tzw. bilansu „otwarcia” w zakresie ilościowym i jakościowym odpadów powstających na terenie Gminy. W wyniku przeprowadzonego procesu rozpoznania stanu istniejącego, można również było przeprowadzić analizę i prognozę zmian w horyzoncie czasowym krótko i długookresowym.

Bilans ilości odpadów komunalnych dla 2003 r w rozbiciu na poszczególne grupy prezentuje poniższa tabela. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych w 2003 roku w gminie Lutowiska określono na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy oraz wskaźników emisji zawartych w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami.

Tab. 4. Ilość odpadów komunalnych w Mg/rok wytworzonych na obszarze gminy Lutowiska w 2003 r. – przy uwzględnieniu klasyfikacji jakościowej odpadów

Strumień odpadu:	2003
odpady organiczne	83,3
odpady zielone	16,0
papier i tektura (nieopak.)	40,4
opakow. z papieru i tektury	58,1
opak. wielomateriałowe	6,7
tworzywa sztuczne (nieop.)	79,1
opakow. z tw. sztucznych	25,3
tekstylia	17,7
szkło nieopakowaniowe	3,4
opakowania ze szkła	71,6
metale	16,8
opakowania z blachy stal.	5,9
opakowania z aluminium	1,6
odpady mineralne	49,7
drobna frakcja popiołowa	151,5
odpady wielkogabarytowe	56,4
odpady budowlane	150,7
odpady niebezpieczne	7,6
RAZEM [Mg/rok]	841,8

W gminie występują następujące ilości pokryć dachowych i elewacji z płyt eternitowych:

1. Nadleśnictwo Lutowiska - 13273 m² tj. 146 Mg
2. Nadleśnictwo Stuposiany - 11000 m² tj. 121 Mg
3. Bieszczadzki Park Narodowy - 1250 m² tj. 14Mg + 70 Mg zdemontowane
4. Prywatne - 7020 m² tj. 77 Mg

Razem na terenie gminy: **428 Mg**

ISTNIEJĄCE SYSTEMY ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY

Wszyscy mieszkańcy gminy Lutowiska są objęci systemem zbiórki odpadów komunalnych.

Odpady od mieszkańców zbierane są systemem „na 3 worki” . Worki na odpady są kolorowe - kolor żółty na odpady suche nadające się do odzysku (opakowania z tworzyw sztucznych, makulatura, metale)

- kolor zielony na szkło,

- kolor czarny na pozostałe odpady.

Worki zbierane są raz w tygodniu przez przystosowany do tego celu samochód.

Ponadto na terenie Gminy Lutowiska rozstawionych jest 50 pojemników siatkowych przeznaczonych do selektywnego zbierania odpadów, w tym 47 szt. „na 3 worki” i 3 szt. „na 4 worki”. Worki z tworzywa sztucznego przeznaczone są do gromadzenia:

- worki żółte – odpady suche nadające się do odzysku,
- worki zielone – szkło kolorowe,
- worki czarne – inne odpady komunalne

Pojemniki siatkowe ustawione są w miejscach publicznych tj. przy szkołach, blokach, chodnikach wzdłuż głównej ulicy, na przystankach, przy sklepach, przy ośrodkach wypoczynkowych. Po napełnieniu się worków GZGK wymienia je, przy czym worki kolorowe tj. żółte, zielone i białe wraz z zawartością odwożone są do sortowania, worki koloru czarnego odwozi się na składowisko.

Na terenie gminy znajduje się też 6 pojemników systemu selektywnej zbiórki odpadów typu „dzwon”, i 12 sztuk pojemników PA – 1100.

Wprowadzony jest system zróżnicowanych opłat za wywóz odpadów segregowanych i wymieszanych:

opłata za odpady niesegregowane wynosi 51 zł netto za 1 m³

opłata za odpady segregowane 18 zł netto za 1 m³

Taki system zbierania i odpłatności dotyczy również podmiotów gospodarczych z terenu gminy wytwarzających odpady komunalne.

Od października 2004 roku zbierane selektywnie odpady komunalne sortowane są na dwustanowiskowej linii technologicznej do sortowania odpadów.

W 2004 roku Gmina nie dopłacała do gospodarki odpadami. Koszty eksploatacyjne pokrywane były z opłat i ze sprzedaży wyselekcjonowanych surowców.

Umowę na wywóz odpadów komunalnych Gmina Lutowiska zawarła z przedsiębiorstwem Pękala Kazimierz zam. Czarna Górna 14 (decyzja nr 1/99 znak GP-763/2/99)

Niewyselekcjonowane odpady oraz odpady pozostałe z selekcji z terenu Gminy Lutowiska trafiają na składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Smolnik administrowane przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Lutowiskach.

Istniejący na terenie gminy system zbiórki i segregacji odpadów komunalnych spełnia założenia wojewódzkiego i powiatowego planu gospodarki odpadami na rok 2006 w zakresie celów krótkookresowych:

- Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców.
- Deponowanie na składowiskach nie więcej niż 76 % wytworzonych odpadów komunalnych.
- Osiągnięcie zakładanych limitów odzysku poszczególnych odpadów:
 - opakowania z papieru i tektury: 45 %,
 - opakowania ze szkła: 35 %,
 - opakowania z tworzyw sztucznych: 22 %,
 - opakowania metalowe: 35 %,

Tab. 10. Prognoza ilości odpadów komunalnych w gminie Lutowiska w oparciu o dotychczasowy średni wskaźnik generowania odpadów ze wzrostem na lata 2005 - 2012 w Mg/ rok

Wyszczególnienie	Gmina Lutowiska			
	2005	2008	2010	2012
lata	2005	2008	2010	2012
Prognozowana ilość mieszkańców	2264	2269	2271	2273
Aktualny średni wskaźnik nagromadzenia w 2003 r	372 kg/ M/ rok			
Mnożnik wzrostu wskaźnika	1.02	1.05	1.07	1.09
Wskaźnik nagromadzenia w okresie	379,4	390,6	398,0	405,5
Ilość odpadów komunalnych [Mg/ rok]	859,0	886,3	903,9	921,7

Przyjęto 1 % rocznie wzrost średniego wskaźnika nagromadzenia odpadów jak w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami.

Tab.15. Prognoza ilości odpadów wielkogabarytowych w latach 2005-2012 Mg/rok

Rok	2005	2008	2010	2012
Wieś[osób]	2264	2269	2271	2273
Wskaźnik [kg/M/r]	15.6	16,05	16.35	16,65
Ilość [Mg/rok]	35,32	36,42	37,13	37,85

Uwaga: Ilości te mieszczą się w tab. 10

Prognoza ilości odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych

Tab.16. Powstawanie i plan zbiórki odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych w latach 2005 i 2008-2012.

Kod	Rodzaj odpadów	Udział w masie odpadów niebezpiecznych %	Wskaźnik w 2000 r. [kg/M/ rok]	Planowana wielkość zbiórki odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych (zakładany % pozyskania) [Mg/rok]	
				2005 r. (15 %)	2008-2012 r. (50 %)
	Prognozowana ilość mieszkańców [osób]			2264	śr. 2271
2001 33	Baterie i akumulatory ołowiowe	12	0.316	0,113	0,395
2001 29	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5	0.132	0,047	0,170
2001 17	Odczynniki fotograficzne	2	0.053	0,019	0,066
2001 27	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne	35	0.923	0,329	1,152

20 01 14 20 01 15	Kwasy i alkalia	1	0.026	0,008	0,033
20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	5	0.132	0,047	0,170
20 01 31	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	4	0.105	0,038	0,132
20 01 26	Oleje i tłuszcze	10	0.264	0,094	0,329
20 01 19	Środki ochrony roślin(pestycydy, herbicydy, insektycydy,	5	0.132	0,0467	0,170
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione	10	0.264	0,094	0,329
20 01 37	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	5	0.132	0,047	0,170
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	3	0.079	0,028	0,099
20 01 13	Rozpuszczalniki	3	0.079	0,028	0,099
Razem		100	2.637	0,94	3,29

3. Następnym elementem składowym Planu jest przedstawienie w sposób szczegółowy pod względem ilościowym i jakościowym konkretnych celów i zadań krótko i długookresowych czyli określenia tzw. Planu Gospodarki Odpadami. Plan taki zawiera procedury realizacyjne w postaci harmonogramów realizacyjnych zadań, na podstawie których prowadzona będzie polityka finansowo-organizacyjna z zakresu omawianej dziedziny dla obszaru Gminy.

PREFEROWANY SYSTEM GROMADZENIA I ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY LUTOWISKA

Nie przewiduje się zmiany istniejącego systemu zbiórki odpadów komunalnych.

Preferowanym systemem jest zbiórka „u źródła” z wykorzystaniem worków do segregacji odpadów. Przyjęty system zbiórki odpadów jest zgodny z modelem wskazanym w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego oraz założeniami Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Bieszczadzkiego.

ZBIÓRKA SELEKTYWNA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI

Aby umożliwić selektywną zbiórkę **odpadów biodegradowalnych**, już w gospodarstwach domowych mieszkańcy muszą zbierać na bieżąco odpady organiczne oddzielnie, w osobnym pojemniku.

Zgodnie z zaleceniami zawartymi w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami Powiatu Bieszczadzkiego na obszarach wiejskich zaleca się promować lokalizację indywidualnych kompostowników w celu eliminacji odpadów biodegradowalnych „u źródła”.

W przypadku braku możliwości stosowania takiego rozwiązania zaleca się odpady ulegające biodegradacji zbierać razem z odpadami mineralnymi w jednym pojemniku (worku). W

innych pojemnikach (workach) zbierane będą wszystkie suche surowce wtórne oraz odpady niebezpieczne do specjalistycznego unieszkodliwienia.

Stosowane mogą być następujące metody zbiórki odpadów biodegradowalnych:

4. Bezpośrednio z domostw (zbiórka przy „krawężniku”).
5. Z zastosowaniem pojemników ustawionych w bezpośrednim sąsiedztwie gospodarstw domowych (centra zbiórki).
6. Poprzez bezpośrednią dostawę odpadów do obiektu odzysku

Taki system gwarantuje uzyskanie surowca o większej czystości, co ma szczególne znaczenie w przypadku stosowania kompostowania jako metody utylizacji odpadów biodegradowalnych. Pozyskany w ten sposób kompost może mieć szerokie zastosowanie, również do nawożenia upraw.

Możliwe są następujące warianty zagospodarowania odpadów biodegradowalnych:

Wariant I

Budowa lokalnej kompostowni komunalnej w Lutowiskach, w której przetwarzane będą odpady organiczne ze zbiórki selektywnej wraz z komunalnymi osadami ściekowymi, odpadami zielonymi i odpadami gospodarczymi podlegającymi biodegradacji (kora, trociny)

Wariant II

Wywóz odpadów do kompostowni przewidzianej w Powiatowym Planie Gospodarki odpadami Powiatu Bieszczadzkiego.

Wariant I wymaga nakładów finansowych na budowę kompostowni, ale rozwiązuje kompleksowo problem odpadów organicznych i osadów ściekowych, eliminuje ponoszenie w przyszłości kosztów transportu, pozwala uzyskać dodatkowy produkt w postaci kompostu.

Wariant II nie wymaga jednorazowych nakładów inwestycyjnych, ale jest znacznie droższy w eksploatacji ze względu na ponoszone koszty transportu.

ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH WIELKOGABARYTOWYCH

Przewidywane jest utworzenie przy planowanej stacji przeładunkowej odpadów (SPOIN) w Ustrzykach Dolnych **instalacji do demontażu odpadów wielkogabarytowych.**

Do zbiórki **odpadów wielkogabarytowych** stosowane będą następujące sposoby:

- Okresowy odbiór bezpośrednio od właścicieli w wyznaczonych terminach oraz stworzenie warunków do zamówienia takiej usługi indywidualnie jako „usługa na telefon” (np. odpłatnie przy odbiorze poza wyznaczonymi terminami zbiórki)
- Dostarczanie sprzętu do zakładu unieszkodliwiania odpadów lub przez właścicieli własnym transportem.

ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH NIEBEZPIECZNYCH

Przy zbiórce **odpadów niebezpiecznych** wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych przewiduje się utworzenie ujętego w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami Międzygminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych przy planowanej stacji przeładunkowej odpadów (SPOIN) w Ustrzykach Dolnych.

Możliwe do zastosowania warianty zbiórki odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych:

Wariant I

Wydzielenie przy istniejącej sortowni odpadów w Lutowiskach kontenera na odpady niebezpieczne, do którego byłyby one dostarczane przez mieszkańców, a po napelnieniu kontenera odwożone do odbiorcy tego typu odpadów.

Wariant II

Przy MPZON zorganizowany zostanie mobilny system zbierania odpadów, w określone dni po określonej trasie będzie jeździł **pojazd specjalistyczny**, zatrzymując się w wyznaczonych miejscach i będzie odbierał odpady niebezpieczne.

TRANSPORT ODPADÓW KOMUNALNYCH

Do czasu zamknięcia składowiska odpadów komunalnych w Smolniku nie ma konieczności zmiany dotychczasowego systemu transportu odpadów.

Konieczność taka zajdzie po tym terminie, gdyż odpady trzeba będzie transportować na duże odległości poza teren gminy. Możliwe są następujące warianty transportu odpadów:

Wariant I

Zakup samochodu specjalistycznego przeznaczonego do tego celu.

Wariant II

Zawarcie umowy na wywóz odpadów z firmą wyspecjalizowaną w tym zakresie.

O wyborze powinny zdecydować względy ekonomiczne.

Wybór wariantu I stwarza warunki większej niezależności i samodzielności w zarządzaniu gospodarką odpadami, a także możliwość świadczenia usług dla innych podmiotów. Wymaga dużych nakładów inwestycyjnych.

Wybór wariantu II nie wymaga inwestycji lecz jest mniej elastyczny i nie stwarza możliwości bezpośredniej kontroli podmiotu zarządzającego odpadami nad świadczonymi usługami. Może okazać się problematyczny w przypadku nienależytego wywiązywania się kontrahenta z obowiązków.

ZADANIA STRATEGICZNE DO ROKU 2012

Zadania strategiczne do roku 2012 dla Gminy Lutowiska opracowano na podstawie wytycznych zawartych w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami Powiatu Bieszczadzkiego, Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego oraz KPGO. Zestawiono je w tabeli uwzględniając terminy realizacyjne oraz koszty wdrażania

Tab. 18. Zadania strategiczne do 2012 r. dla Gminy Lutowiska

Zadanie strategiczne / lata 2000 +	05	06	07	08	09	10	11	12	Koszt tys. zł	Instytucja odpowiedzialna za realizację
1.Działania krótkoterminowe wg harmonogramu zadań (patrz tab. 19)	X	X	X	X					879	gmina powiat
3. Rekultywacja składowiska odpadów w Smolniku (wprowadzenie roślinności wysokiej, uzupełnianie ubytków)					X	X	X	X	20	gmina
4.Weryfikacja działań krótkoterminowych		X		X					-	gmina powiat
5.Przeprowadzenie kampanii oświatowej w ramach edukacji ekologicznej	X	X	X	X	X	X	X	X	10	gmina powiat
6.Doskonalenie systemów selektywnej segregacji odpadów u źródła i odzysku surowców wtórnych	X	X	X	X	X	X	X	X	10	gmina
7.Doskonalenie systemu monitoringu gospodarki odpadami	X	X	X	X	X	X	X	X	10	gmina
8.Weryfikacja długoterminowego planu strategicznego					X			X	-	gmina powiat
Koszty zadań strategicznych długoterminowych razem z kosztami zadań krótkoterminowych									929	

HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ I PRZEDSIĘWZIĘĆ OBEJMUJĄCY OKRES 4 LAT

Zadania krótkoterminowe w latach 2005-2008

1. Gmina Lutowiska wprowadzi na swoim terenie następujące systemy gospodarowania odpadami:

- a. segregacji odpadów podlegających biodegradacji, które winny być kompostowane na terenach zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej w przydomowych stosach kompostowych,
- b. zbierania odpadów niebezpiecznych pochodzących z gospodarstw domowych. System ten może być rozwiązany przez: utworzenie punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych przy sortowni odpadów lub mobilnego punktu zbiórki tych

- odpadów, w określone dni po określonej trasie będzie jeździł pojazd specjalistyczny, zatrzymując się w wyznaczonych miejscach i będzie odbierał odpady niebezpieczne,
- system zbierania odpadów wielkogabarytowych,
 - system zbierania sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
 - właściwego unieszkodliwiania odpadów z oczyszczalni ścieków,
2. Utworzona zostanie komunalna kompostownia o nie zaawansowanej technologii w celu kompostowania odpadów „zielonych”, odpadów organicznych z osiedli o zabudowie wielorodzinnej, organicznych odpadów gospodarczych (kora, trociny) wraz z komunalnymi osadami ściekowymi lub odpady te będą wywożone do przewidywanej kompostowni przy MPGK sp. z o.o. w Ustrzykach Dolnych
3. Zrealizowane zostaną etapy zamykania i rekultywacji składowiska odpadów w Smolniku przewidziane w harmonogramie.
4. Zorganizowany zostanie system wywozu odpadów pozostałych po segregacji (frakcji reszkowej) poza teren gminy, wybór odbiorcy podyktują względy ekonomiczne.

Tab. 19. Harmonogram zadań krótkoterminowych z kosztami w tys. zł

Przedsięwzięcie/ rok	2005	2006	2007	2008	Koszt	Instytucja odpowiedzialna za realizację
1.Przeprowadzenie kampanii informacyjnej, kształcenie społeczeństwa (edukacja ekologiczna)	X	X	X	X	10	gmina powiat
2.Uaktualnienie lokalnych przepisów gospodarki odpadami uwzględniających wprowadzenie nowych systemów zbierania odpadów	X				10	gmina
3.Wprowadzenie systemu komputerowej ewidencji i monitoringu odpadów w gminie	X	X			15	gmina
4.Wprowadzenie systemów zbierania: - sprzętu elektrycznego i elektronicznego, - odpadów wielkogabarytowych, - odpadów niebezpiecznych , - właściwego zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków	X X X X	X X X X				gmina
5.Wprowadzenie systemu zwiększonych opłat za odpady podlegające biodegradacji		X				gmina
6.Wdrożenie systemu kompostowania przydomowego		X	X		50	gmina
7.Wyznaczenie lokalizacji pod kompostownię o uproszczonej technologii (+projekt)				X	30	gmina
8. Zorganizowanie systemu zbierania i transportu odpadów (zakup samochodu specjalistycznego)			X		400	gmina

10. Zamknięcie i rekultywacja składowiska odpadów Smolniku	X	X	X	X	300	gmina
11. Zakup pojemników siatkowych w celu zagęszczenia i uzupełnienia sieci zbiórki selektywnej			X	X	12	gmina
12. Uzyskanie decyzji Starosty Bieszczadzkiego na zmianę sposobu użytkowania budynku kotłowni osiedlowej w Lutowiskach na sortownię odpadów	X				2	gmina
13. Dostosowanie istniejącej sortowni odpadów do warunków standardowych		X	X	X	50	gmina
14 .Weryfikacja działań krótkoterminowych		X		X	-	gmina powiat
Koszty zadań krótkoterminowych razem *					879	

* bez bieżących kosztów eksploatacyjnych

Tab. 21. Koszty eksploatacyjne zagospodarowania odpadów [tys. zł/ rok] w Gminie Lutowiska w latach 2005 i 2010

Rodzaj odpadów	Jednostkowe koszty zagospodarowania odpadów komunalnych [zł /M/ rok]		Koszty zagospodarowania odpadów komunalnych [tys. zł/ rok]	
	w roku 2005	w roku 2010	w roku 2005	w roku 2010
Prognozowana ilość osób	2264	2271	-	-
Odpady ulegające biodegradacji	3.3	11.45	7,5	26,0
Odpady wielkogabarytowe	1.2	2.8	2,7	6,4
Odpady budowlane	0.9	3.05	2,0	6,9
Odpady niebezpieczne	0.9	2.85	2,0	6,5
Składowanie pozost. odpadów	50.9	49.2	115,2	111,7
Razem	57.2	69.3	129,4	157,5

4. Ostatnim elementem jest wskazanie niezbędnych środków do realizacji zadań przyjętych w Planie oraz możliwości i źródeł ich pozyskiwania. Zaprezentowano również niezbędny system tzw. monitoringu i wdrażania planu. Ma to niewątpliwe znaczenia dla organów odpowiedzialnych za wprowadzenie „w życie” zapisów niniejszego Planu.

W oparciu o wyniki analiz stanu istniejącego i prognozowanych zmian opracowano plan działań i wytyczono zadania strategiczne. Realizacja tych działań i zadań umożliwi spełnienie obowiązujących i przewidywanych wymogów prawnych, uporządkowanie i scentralizowanie gospodarki odpadami, zmniejszenie ilości odpadów kierowanych do deponowania, zwiększenie odzysku surowców wtórnych oraz poprawę jakości środowiska na analizowanym terenie.